

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäinen tilikausi

Johanna Perttula

Tekijä Johanna Perttula	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäinen tilikausi	Sivu- ja liitesivumäärä 54 + 20
<p>Tämän opinnäytetyöprojektin tarkoituksena on perehtyä toiminimi Aromaan Metsätyön perustamiseen ja toteuttaa toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäinen tilikausi. Tavoitteena on luoda ammatinharjoittajalle ohjeistus toiminimen kirjanpidon hoidosta tilikauden aikana. Työ on toimeksianto.</p> <p>Toiminimi Aromaan Metsätyö aloitti toimintansa 1.12.2017. Opinnäytetyöprojekti käynnistyi joulukuussa 2017 ja päättyi marraskuussa 2018.</p> <p>Opinnäytetyö on toiminnallinen projekti. Raportti on laadittu vetoketjumallin mukaisesti, joten se koostuu vuorotellen teoreettisesta viitekehuksesta, projektin toteutuksen kuvauksesta sekä johtopäätöksistä. Viitekehys sisältää neljä suurempaa kokonaisuutta: arvonlisäverotuksen, kirjanpidon, tilinpäätöksen sekä tuloverotuksen. Suurimmat viitekehysten sisältämät lait ja asetukset ovat arvonlisäverolaki ja -asetus, kirjanpitolaki ja -asetus, Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista, tuloverolaki sekä laki elinkeinotulon verottamisesta.</p> <p>Opinnäytetyö täytti sille asetetut tavoitteet ja projekti pysyi sille asetetussa aikataulussa. Toimeksiantaja koki opinnäytetyöprojektin sekä siitä syntyneen produktin erittäin hyödylliseksi itselleen ja uskoi produktista olevan hyötyä myös muille mikroyrityksinä toimiville toiminimille. Opinnäytetyöprojektissä luotiin toimiva ohjeistus kirjanpidon hoidosta ammatinharjoittajalle ja produktin valmistuttua voidaan todeta työn onnistuneen.</p>	
Asiasanat Ammatinharjoittaja, arvonlisävero, kirjanpito, tilinpäätös, tulovero	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoitteet ja toimeksiantajan esittely	1
1.2	Työn rakenne ja työssä käytetty metodi	2
1.3	Työn rajaukset ja prosessin kuvaus	2
1.4	Keskeiset käsitteet	3
2	Toiminimi Aromaan Metsätyön perustamisen käytännön toimet	5
2.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja yritysmuotona	5
2.2	Toiminimen perustaminen	6
2.3	Pankkitilin avaaminen	6
2.4	Toiminimi Aromaan Metsätyön perustamisilmoitus.....	7
2.4.1	Kaupparekisteri	8
2.4.2	Verohallinnolle arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuminen	8
2.4.3	Hakeutuminen Verohallinnon ennakkoperintärekisteriin	9
2.5	Yrittäjän lakisääteiset ja muut vakuutukset.....	10
2.5.1	Yrittäjäeläkevakuutus YEL	10
2.5.2	Muut vakuutukset.....	11
3	Arvonlisävero Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella	13
3.1	Alarajahuojennus	13
3.2	Arvonlisäverolain laskumerkintävaatimukset	14
3.3	Arvonlisävero hinnoittelussa.....	15
3.4	Arvonlisäveron vähennysoikeus.....	16
3.5	Arvonlisäveron ajallinen kohdistaminen	16
3.6	Arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksaminen OmaVero-palvelussa.....	17
4	Toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpito	18
4.1	Yleistä kirjanpidosta	18
4.2	Tilikausi.....	19
4.3	Liiketapahtumat.....	20
4.4	Tapahtumien kirjaaminen.....	21
4.4.1	Kahdenkertainen kirjanpito.....	21
4.4.2	Kirjanpitoon kirjaaminen	22
4.5	Tositteet.....	23
4.6	Kirjanpidon tilit.....	24
5	Mikroyritys Aromaan Metsätyön tilinpäätösdokumentit	26
5.1	Tilinpäätöksestä yleisesti	26
5.2	Mikroyrityksen tuloslaskelmakaavat ja lyhennetty tuloslaskelma	28
5.2.1	Bruttotulos.....	29
5.2.2	Henkilöstökulut.....	32

5.2.3	Poistot ja arvonalentumiset	32
5.2.4	Liiketoiminnan muut kulut sekä rahoitustuotot ja -kulut.....	34
5.2.5	Tilinpäätössiirrot.....	34
5.2.6	Tuloverot ja muut välittömät verot	35
5.3	Mikroyrityksen tase	35
5.3.1	Vastaavaa.....	36
5.3.2	Vastattavaa.....	37
5.4	Esittämistavan jatkuvuus sekä kaavanmukaisuudesta poikkeaminen	38
5.5	Mikroyrityksen liitetiedot.....	39
6	Toiminimi Aromaan Metsätyön ja toiminimen yrittäjän verotus	42
6.1	Tilinpäätös ja verotus	42
6.1.1	Verotettavan tulon laskenta tuloslaskelmasta.....	43
6.1.2	Nettovarallisuuden laskenta taseesta	44
6.1.3	Yritystulon jakaminen pääoma- ja ansiotuloihin.....	45
6.2	Yrittäjän verotus	46
6.3	Veroilmoitus ja verotuksen valmistuminen.....	48
7	Pohdinta.....	49
7.1	Johtopäätökset.....	49
7.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja hyödynnettävyys.....	49
7.3	Oman oppimisen ja ammatillisen kehittymisen arviointi.....	50
	Lähteet	51
	Liitteet.....	55
	Liite 1. Y3- ja henkilötietolomake.....	55
	Liite 2. Toiminimi Aromaan Metsätyön laskutus pohja.	60
	Liite 3. Verottajan lähettämä selvityspyyntö.....	61
	Liite 4. Toiminimi Aromaan Metsätyön tuloslaskelma 1.12.2017-6.5.2018.....	62
	Liite 5. Pienyrityksen kululajikohtainen tuloslaskelma.....	63
	Liite 6. Pienyrityksen tasekaava.	65
	Liite 7. Lomake 5. Elinkeinotoiminnan veroilmoitus liikkeen- tai ammatinharjoittajalle..	68
	Liite 8. Lomake 62. Varaukset, arvomuutokset ja käyttöomaisuuden poistot.	72
	Liite 9. Toiminimi Aromaan Metsätyön vuosikello vuodelle 2019.	74

1 Johdanto

Tilastokeskuksen tuoreimman julkaisun, 26.7.2018, mukaan uusia yrityksiä perustettiin Suomessa lähes 1 000 enemmän edellisvuoteen verrattuna. Kaikkiaan uusia yrityksiä perustettiin 10 154 kappaletta vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä. Näistä yrityksistä 55,2 prosenttia oli oikeudelliselta muodoltaan luonnollisia henkilöitä eli ammatin- tai liikkeenharjoittajia. Suomen Yrittäjien mukaan Suomen yrityksistä mikroyrityksiä eli 1-9 henkilön yrityksiä on 93,3 prosenttia. (Tilastokeskus 2018; Suomen Yrittäjät 2018.)

Ensimmäinen tilikausi on yrittäjälle haasteellisin. Osa hoitaa kirjanpitoa itse, osa ulkoistaa kirjanpidon tilitoimistolle. Vaikka yrityksen kirjanpito olisikin ulkoistettu, jokaisen aloittavan yrittäjän olisi muistettava taloushallintoon perehtymisen tärkeys. Salla Backman (2008, 2.) on kirjoittanut opinnäytetyössään pienyritysten taloushallinnosta ja sen hoitamisesta yhteistyössä tilitoimiston kanssa. Omaan kokemukseensa kirjanpitäjän työstä perustuen hän kirjoittaa, että yrityksen taloushallinnossa on monta osa-aluetta, jotka tilitoimistoalan ammattilaisille ovat itsestään selviä, mutta tilitoimistojen asiakkaille usein varsin epäselviä. Backmanin mukaan tilitoimistojen asiakkaat saattavat usein kokea, etteivät saa tilitoimistoltaan tarpeeksi tietoa ja tukea. Useimmiten tämä kuitenkin johtuu siitä, että taloushallintoa tuntemattomina he eivät osaa esittää oikeita kysymyksiä.

Opinnäytetyön aihe on siis ajankohtainen ja tärkeä; tarkoituksena on luoda ohjeistus toiminimen ensimmäisen tilikauden hoidosta. Päädyin aiheeseen, sillä voin tällä opinnäytetyölläni olla hyödyksi aloittavalle yrittäjälle. Olen myös itse kiinnostunut kirjanpidosta ja haluan kehittää etenkin omaa vero-osaamistani. Lisäksi aihe on ajankohtainen ja tärkeä myös toimeksiantajalle tärkeä, sillä yrittäjä on aloittanut virallisesti toimintansa 1.12.2017. Ohjeistus valmistuu ennen toiminimen ensimmäisen tilikauden loppua. Ohjeistus sisältää teorian myös tilinpäätöksen luomiseen, ja sitä tullaan soveltamaan toiminimen tilinpäätöksessä.

1.1 Työn tavoitteet ja toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda ensimmäisen tilikauden ohjeistus toiminimen ammatinharjoittajalle, jotta hän kykenee laatimaan seuraavan tilikauden kirjanpidon sekä muut viranomaisilmoitukset itsenäisesti. Ohjeistuksessa perehdytään käytännön kirjanpitoon ja verotusasioihin toimeksiantajan oman kirjanpidon kautta.

Toimeksiantaja on nuori, aloittava yrittäjä, jonka toiminta-alueena on Varsinais-Suomi. Toimialana hänellä on metsä, pääasiallisena tuotteenaan palveluiden myynti. Toiminimi Aromaani Metsätyö tarjoaa asiakkailleen räätälöityinä palveluina metsänhoidollisia suunnitelmia sekä toteutuksia. Oman sukutilan metsänhoidosta syntyy sivutuotteena mm. poltto-
puusäkkejä. Toimeksiantajalla ei ollut aikaisempaa kokemusta kirjanpidosta. Hän toivoi saavansa ohjeistuksen, jotta pystyisi itse hoitamaan ammattitoimintansa kirjanpidon ja las-
kutuksen sekä verotuksen velvoitteet.

1.2 Työn rakenne ja työssä käytetty metodi

Opinnäytetyö on toiminnallinen projekti. Raportti on laadittu vetoketjumallin mukaisesti, joten se koostuu vuorotellen teoreettisesta viitekehuksesta, projektin toteutuksen kuvauksesta sekä johtopäätöksistä. Viitekehys sisältää neljä suurempaa kokonaisuutta: arvonlisäverotuksen, kirjanpidon, tilinpäätöksen sekä tuloverotuksen. Suurimmat viitekehysten sisältämät lait ja asetukset ovat arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501 ja Valtioneuvoston asetus arvonlisäverosta 21.12.2016/1356, kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 ja kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339, Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015, tuloverolaki 30.12.1992/1535 sekä laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360. Kyseisiä lakeja on käsitelty erityisesti toiminimen näkökulmasta. Työssä on myös perehdytty jonkin verran Verohallinnon uuteen OmaVeropalveluun.

Lähdeaineistoa opinnäytetyön teoriapohjaan on kerätty kirjanpitoa, taloushallintoa ja yrittäjyyttä käsittelevästä kirjallisuudesta, lakiteksteistä sekä muun muassa Verohallinnon aineistoista. Työssä on käytetty hyödyksi myös työn tekijän ammatillista osaamista sekä opintoja. Empiirisen osan toteutuksessa opinnäytteen kirjoittaja havainnoi osallistuvasti eli toimii toimeksiantajan kirjanpitäjänä ensimmäisen tilikauden ajan.

1.3 Työn rajaukset ja prosessin kuvaus

Opinnäytetyön rajaukset tulevat pitkälti toimeksiantajalta. Rajauksia asettaa sekä toiminimi yritysmuotona että metsätalous toimialana. Toimialan käytänteiden mukaisesti met-
surit toimivat jokainen omilla toiminimillään ja ostavat suurempiin kohteisiin lisäksi ali-
hankintana. Tämä rajaa pois esimerkiksi henkilöstöön liittyvien kulujen käsittelyn. Tässä opinnäytetyössä käsitellään siis vain niitä tietoja, jotka koskevat toiminimi Aromaani Metsä-
työtä. Tässä opinnäytetyössä perehdytään pääsääntöisesti vain ensimmäiseen tilikauteen. Joissain kohdin on jo ohjeistettu hieman seuraavaakin tilikautta.

Opinnäytetyön sisältöön vaikuttaa myös toimeksiantajan taloushallinnon osaamisen taso. Tämä opinnäytetyöprojekti toteutetaan toimeksiantajan tarpeiden mukaisesti, mutta myös muut yritystoimintaansa aloittavat yksityisyrittäjät voivat hyödyntää työtä soveltuvilta osin. Työssä on käsitelty toimeksiantajalle eteen tulleita kirjanpidollisia ongelmia. Teoriaosuuk-sien esimerkeissä on hyödynnetty kirjanpitovelvollisen omaa kirjanpitoaineistoa. Esimerk-kinä toimeksiantajalle eteen tulleista kirjanpidon ongelmista voidaan mainita Verohallinnon yrittäjälle tekemä lisäselvityspyyntö koskien yrittäjän tekemää arvonlisäveroilmoitusta.

Projekti alkoi toiminnallisella osuudella, minkä aikana opinnäytteen kirjoittaja suoritti yh-dessä toimeksiantajan kanssa toiminimen perustamiseen liittyvät toimet. Yritystoiminnan käynnistyttyä opinnäytetyön kirjoittajan ja toimeksiantajan työnjako muodostui siten, että opinnäytetyön kirjoittaja huolehti tositteiden merkinnöistä ja järjestyksestä sekä kirjanpidon kirjauksista. Toimeksiantaja huolehti tekemiensä töiden pohjalta laskutuksen ja kirjanpidon pohjalta kausiveroilmoitukset ja opinnäytetyön kirjoittaja toimi ohjaajana.

1.4 Keskeiset käsitteet

Johdannon loppuksi käydään vielä läpi keskeisimpiä tässä opinnäytetyössä käytettyjä käsit-teitä, kirjanpidosta alkaen: Kirjanpidolla tarkoitetaan yrityksen liiketapahtumien järjestel-mällistä kirjaamista (Suomisanakirja 2018.).

Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli yksityisyritys on yhtiömuoto kuten osakeyhtiö, komman-diittiyhtiö tai osuuskunta. Yksityisyrityksistä voidaan käyttää monia eri nimityksiä: toimi-nimi, yksityisliike, liikkeenharjoittaja, ammatinharjoittaja tai yksityinen elinkeinonharjoittaja. Osa nimityksistä viittaa vahvemmin yrittäjään ja osa yritykseen, mutta kaikilla tarkoitetaan samaa asiaa. (Mäkinen 2014, 136.) Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on valinnut ni-mekseen toiminimi Aromaani Metsätyö ja tässä opinnäytetyössä toimeksiantajasta käyte-tään termejä toiminimi, ammatinharjoittaja sekä yksityinen elinkeinonharjoittaja.

Yksityiset elinkeinonharjoittajat jaetaan liikkeenharjoittajiin ja ammatinharjoittajiin, joista molemmat työskentelevät itsenäisesti ja omaan lukuunsa. Tämän opinnäytetyön toimeksi-antaja kuuluu ammatinharjoittajiin. Hänellä ei ole kiinteää osto- tai myyntipaikkaa eikä hänellä ole palveluksessaan vierasta työvoimaa. (Holopainen 2018, 39; Salin 2017, 10-11.)

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558 määrittelee 3 §:ssä verovuodeksi ajanjakson, jonka aikana saaduista tuloista on maksettava veroa. Verovuosi on yleensä kalenterivuosi. Tilikauden poiketessa kalenterivuodesta, verovuosi on se tai ne tilikaudet, jotka ovat kalenterivuoden aikana päättyneet. Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäinen tilikausi on 1.12.2017-31.12.2018.

2 Toiminimi Aromaan Metsätyön perustamisen käytännön toimet

Opinnäytetyön toimeksiantaja on yksityinen elinkeinonharjoittaja, joka toimii toiminimellä. Tässä kappaleessa käsitellään yrityksen perustamista vain toiminimen osalta. Toimialakohtaisiakin eroja löytyy, joten tässä käsitellään vain Aromaan Metsätyöltä vaadittuja ilmoitus- ja lupa-asioita. Opinnäytetyön toimeksiantaja on myös hakenut ulkopuolista rahoitusta sekä yrittäjyytensä että yrityksensä alkutaipaleelle, mutta yritysrahoitusta ei käsitellä tässä opinnäytetyössä. Lisäksi huomautettaneen, ettei toiminimi ole yritysmuoto, mutta selkeyden vuoksi tässä opinnäytetyössä käytetään yksityisestä elinkeinonharjoittajasta yleisesti termiä toiminimi.

2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja yritysmuotona

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana, esimerkiksi toiminimellä, voi toimia luonnollinen henkilö, jolla on pysyvä asuinpaikka Euroopan talousalueella. Toiminimi ei siis ole riippuvainen henkilön kansalaisuudesta. Myös muualla asuva voi hakea lupaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimimiselle Patentti- ja rekisterihallitukselta. Toiminimen ainoa toimielin on yrittäjä itse ja yrittäjä edustaa yritystään itse. Toiminimen perustamiseen tarvittavalle pääomalle ei ole laissa määritelty minimimäärää ja yrittäjä voi milloin tahansa lisätä tai vähentää yrityksensä oman pääoman määrää. Myöskään toiminimen tilintarkastukselle ole laissa määräyksiä. (Holopainen 2018, 24; Tuomi-Sorjonen 2018, 9.)

Toiminimi luetaan yksityisyrietykseksi, eikä yksityisyrietyksistä ole olemassa erikseen lakia, kuten esimerkiksi osakeyhtiöistä on. Toiminimen yrittäjänä voi toimia yksi henkilö tai puoliosot yhdessä, mutta useampien henkilöiden mukaantulo vaatii yritysmuodon muutoksen. Toiminimen yrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa eikä luontoisetuja. Hän ei myöskään voi periä vuokraa omistamistaan liiketoiminnan käytössä olevista tiloista. Toiminimi ei voi myöskään maksaa palkkaa toiminimen yksityisen elinkeinonharjoittajan puolisolle eikä alle 14-vuotiaalle lapselle. Yksityistalouteen tarvittavan rahan tai tavaran yrittäjä voi ottaa yrityksestään yksityisottoina. (Mäkinen 2014, 136-137; Tuomi-Sorjonen 2018, 9.)

Yksityiskäyttöön otetuista tavaroista tai palveluista ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa, jos yksityiskäyttö ei ylitä ilman arvonlisäveroa 850 euron rajaa. Tämän rajan ylittävältä osalta arvonlisävero tulee maksaa. Kirjanpidossa näitä ottoja eli yksityiskäyttöä seurataan omilla tileillään. Näiltä yksityiskäytön tileiltä saadaan tiedot veroilmoitukseen (liite 7), jolla yrittäjä ilmoittaa tilikaudella tekemänsä rahan nostot sekä sijoitukset. (Tuomi-Sorjonen 2018, 9.)

2.2 Toiminimen perustaminen

Toiminimen perustaminen on yritysmuodoista yksinkertaisinta, sillä toiminimi ei vaadi mitään perustamismuodollisuuksia. Ennen toimintansa aloittamista yksityisen elinkeinonharjoittajan ei siis tarvitse tehdä kirjallista sopimusta tai muuta vastaavaa asiakirjaa. Yksityiset elinkeinonharjoittajat jaetaan liikkeenharjoittajiin ja ammatinharjoittajiin, joista molemmat työskentelevät itsenäisesti ja omaan lukuunsa. Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja kuuluu ammatinharjoittajiin. Hänellä ei ole kiinteää osto- tai myyntipaikkaa eikä hänellä ole palveluksessaan vierasta työvoimaa. (Holopainen 2018, 39; Salin 2017, 10-11.)

Seuraavassa on esitetty toiminimi Aromaan Metsätyön perustamisvaiheita sekä niiden aikajärjestystä Holopaista (2018, 55.) mukaillen:

1. Yritysidean muokkaaminen liikeideaksi ja laskelmien tekeminen
2. Yrityksen perustamispäätös
3. Yritysmuodon valinta
4. Toiminimen valinta
5. Pankkitilin avaaminen
6. Toiminimen rekisteröinti (perustamisilmoitus kaupparekisteriin)
7. Ennen toiminnan aloittamista
 - a. Hakeutuminen Verohallinnon ennakkoperintärekisteriin (perustamisilmoituksella)
 - b. Ilmoittautuminen Verohallinnon arvonlisäverovelvollisten rekisteriin (perustamisilmoituksella)
8. Yritystoiminnan aloittaminen
9. Yrittäjän oman työttömyysturvan järjestäminen eli liittyminen yrittäjäkassaan (3kk kuluessa yritystoiminnan aloittamisesta)
10. Yrittäjän eläkevakuutuksen (YEL) ottaminen (6kk kuluessa yritystoiminnan aloittamisesta)
11. Yrittäjän oman työterveyshuollon järjestäminen
12. Yrittäjän oman työajan vakuutuksen ja vapaa-ajan vakuutuksen ottaminen
13. Annetaan tiedot Verohallinnolle ennakkoveron määräämistä varten
 - a. ilmoitetaan arvio ensimmäisen tilikauden liikevaihdosta ja verotettavasta tulosta perustamisilmoituksella tai
 - b. haetaan ennakkoveroa myöhemmin Verokortti verkossa -palvelun kautta. Marraskuusta 2018 alkaen tämä on mahdollista myös OmaVero -palvelun kautta.

2.3 Pankkitilin avaaminen

Uusi laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017 velvoittaa pankkeja tunnistamaan ja tuntemaan asiakkaansa entistä tarkemmin. Todennettujen henkilötietojen lisäksi pankilla täytyy olla riittävät tiedot muun muassa asiakkaansa toiminnasta, taloudellisesta asemasta sekä varojen alkuperästä. Pankin asiakkuus alkaa yleensä tutustumisella sekä yrittäjään että hänen liiketoimintaansa. Käytänteet ja ohjeistukset vaihtelevat pankkikohtaisesti, mutta apuna voidaan käyttää esimerkiksi liiketoimintasuunnitelmaa. (Holopainen 2018, 50-51.) Burns (2014, 310.) mukaan on tärkeää luoda hyvä työsuhde

pankin kanssa. Suhteen tulee hänen mukaansa perustua molemminpuoliseen luottamukseen ja kunnioitukseen.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on valinnut pankikseen Osuuspankin. Starttipaketti on Osuuspankin tarjoama, aloittaville yrittäjille suunnattu palvelupaketti, mikä sisältää alkanavan yrityksen maksuliikenteen hoitoon sekä yritystoiminnan ja yrittäjän itsensä vakuuttamiseen ja turvaamiseen liittyvät palvelut. Paketin sisältämiin pankkipalveluihin kuuluu pankin verkkopalvelu ja OP-yrittäjä, yritystilin ja tiliote, yleisimmät tilitapahtumat verkkopalvelussa sekä OP-Visa Business Card -kortti. (Osuuspankki 2018a.)

Päivittäisen rahaliikenteen hoitoon yritykselle avataan yleensä ensimmäisenä maksuliiketili. Aromaan Metsätyön maksuliiketiliin liitettiin myös maksukortti. Kortti voi olla vain pelkkä pankkikortti, mutta yrityksen maksukykyä voi parantaa yhdistämällä tiliin luottolimiitin. Luottolimiittiin tarvittavat luottopäätökset ja mahdollisesti tarvittavat vakuudet pankit arvioivat aina tapauskohtaisesti. (Holopainen 2018, 52; Osuuspankki 2018b.)

Verkkopankki on nyky-yrittäjälle välttämätön, sillä verkkopankin kautta voi seurata tilin saldoa ja tapahtumia sekä hoitaa yrityksen pankkiasioita reaaliaikaisesti. Verkkopankkiin on liitettävissä myös e-laskupalvelu, mikä mahdollistaa laskujen muodostamisen ja lähettämisen sekä vastaanottamisen ja maksamisen ilman erillistä laskutusohjelmistoa. E-laskupalvelun käyttöönotto myös helpottaa yrityksen kassanhallintaa, sillä myyntisaatavat kotiutuvat e-laskutuksen kautta nopeammin. Palvelun kautta lähetetyt e-laskut arkistoituvat sähköisesti ja sähköiset e-laskukopiot voi ohjata suoraan esimerkiksi yrityksen tilitoimistolle. (Holopainen 2018, 52; Osuuspankki 2018c.)

Toiminimi Aromaan Metsätyöllä ei heti tilikauden alussa ollut omaa pankkitiliä, joten maksuliikenne tapahtui yrittäjän henkilökohtaisen pankkitilin välityksellä. Tuolloin yrittäjä tulosti jokaista kuittia ja laskua vastaan myös pankkiohjelmasta kuitin, millä todennettiin kuittien kuuluminen yritykselle sekä laskujen tulleen maksetuiksi.

2.4 Toiminimi Aromaan Metsätyön perustamisilmoitus

Aloittaakseen yritystoiminnan Suomessa, yrityksen on annettava perustamisilmoitus yrityksen rekisteröintiä varten. Toiminimi Aromaan Metsätyön perustamisilmoitus tehtiin sähköisesti YTJ-palvelussa Y3-lomakkeella (liite 1). Sähköinen ilmoitus on nopein ja edullisin tapa tehdä perustamisilmoitus. Ilmoituksen allekirjoittaa elinkeinonharjoittaja itse. Allekirjoittaakseen perustamisilmoituksen elinkeinonharjoittajan tulee olla täysi-ikäinen ja hänellä on oltava suomalainen henkilötunnus ja henkilökohtaiset pankkitunnukset. (Holopainen 2018, 54, 66; Salin 2015, 11-12.)

Samalla Y3-lomakkeella voi ilmoittautua tai hakeutua myös kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakonperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin. Toiminimi Aromaans Metsätyö ilmoittautui kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin sekä ennakonperintärekisteriin.

2.4.1 Kaupparekisteri

Kaupparekisteri on julkinen rekisteri. Kaupparekisteriin merkitään elinkeinonharjoittajia eli yrityksiä koskevat tiedot. Pääsääntöisesti kaikkien yritysten on ilmoitauduttava kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin tulee viipymättä ilmoittaa myös rekisteritietojen muutokset, kuten yrityksen nimen tai toimialan muutokset tai muuttuneet osoite- ja yhteystiedot. Useimpien yritysten täytyy toimittaa myös tilinpäätöstietonsa kaupparekisteriin. Kun perustamisilmoitus kaupparekisteriin on tehty, yritys saa myös suojan yrityksen nimelle eli toiminnalle. Myös yrityskiinnityksen haku luoton vakuudeksi onnistuu rekisteröinnin jälkeen. Yrityksen toiminnan lopettaminen tulee ilmoittaa kaupparekisteriin viipymättä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2018.)

Toimialansa puolesta Aromaans Metsätyö ei harjoita luvanvaraista elinkeinotoimintaa, mutta mikäli yksityinen elinkeinonharjoittaja haluaa suojata valitsemansa toiminimen itselleen, on rekisteröinti kaupparekisteriin tehtävä. (Holopainen 2018, 65; Salin 2015, 12.) Näin toiminimi Aromaans Metsätyö on suojattu kaupparekisteriin tehdyllä perustamisilmoituksella.

2.4.2 Verohallinnolle arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuminen

Arvonlisäverolain 1 luvun 1 § määrittelee arvonlisäverovelvollisuuden. Sen mukaan arvonlisävero tulee suorittaa valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavaran ja palvelun myynnistä. Arvonlisäverolain 2 luvun 21 §:n mukaan veroa on maksettava myös elinkeinonharjoittajan omaan käyttöön otamistaan tavaroista ja palveluista.

Mikäli elinkeinonharjoittaja ei ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi jää elinkeinonharjoittaja verovelvollisuuden ulkopuolelle arvonlisäverolain 2 luvun 3 §:n mukaan silloin, kun tilikauden liikevaihto on enintään 10 000 euroa. Yritystoimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa tilikausi saattaa olla lyhyempi tai pidempi kuin 12 kuukautta. Tällöin arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501 määrittelee tilikauden liikevaihdoksi sen määrän, mikä saadaan, kun myyjän tilikauden liikevaihto kerrotaan luvulla 12 ja jaetaan tilikauden kuukausien lukumäärällä. Tällöin kuukausiksi lasketaan lain mukaan vain täydet kalenterikuukaudet.

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisen tilikauden liikevaihto tulee jäämään alle 10 000 euron, mutta arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuminen kannattaa silti. Mikäli arvonlisäverorekisteriin merkitsemättömän yrityksen 10 000 euron liikevaihtoraja ylittyykin, joutuu yritys maksamaan arvonlisäveron koko tilikauden myynneistä. Holopainen (2018, 82.) huomauttaa, että tätä harvoin enää pystyy perimään asiakkailta jälkikäteen. Mikäli raja ei ylity, saa maksetun arvonlisäveron palautuksena takaisin niin kutsuttuna alaraja-huojennuksena. Rekisteriin ilmoittautuneella on myös oikeus vähentää arvonlisäverovelvolliseen toimintaan hankittujen hyödykkeiden arvonlisäverollisista hankintahinnoista.

Arvonlisäverovelvollisten rekisteriin tulee ilmoittautua ennen toiminnan aloittamista. Yritys merkitään rekisteriin tilikauden tai toiminnan alusta. Rekisteriin kannattaa hakeutua jo siitä alkaen, kun ryhdytään hankkimaan tavaroita tai palveluita verollista liiketoimintaa varten. Kertyneet arvonlisäverot maksetaan viimeistään yrityksen verokauden mukaisena eräpäivänä. (Holopainen 2018, 82-83.) Toiminimi Aromaan Metsätyö valitsi tilityssyyskikkeseen neljännesvuoden. Maksu tapahtuu oma-aloitteisten verojen viitenumerolla, joka löytyy Oma-Vero-palvelusta. Huomioitavaa on, että rekisteriin liittyneen on annettava arvonlisäveroilmoitus myös niiltä verokausilta, joina arvonlisäverollista myyntiä tai ostoja ei ole ollut. Ilmoituksen laiminlyöntiä seuraa myöhästymismaksu.

2.4.3 Hakeutuminen Verohallinnon ennakkoperintärekisteriin

Ennakkoperintärekisterin ylläpitäjänä toimii Verohallinto. Verohallinto merkitsee hakemuksen perusteella ennakkoperintärekisteriin elinkeinotoimintaa tai muuta tulonhankkimistoimintaa harjoittavat henkilöt ja yritykset. Rekisteriin voi hakeutua ennen toiminnan aloittamista. Hakijaa ei kuitenkaan aina voida merkitä ennakkoperintärekisteriin. Syitä hakemuksen hylkäämiselle voivat olla esimerkiksi hakijan olennaiset, verotukseen tai kirjanpitoon liittyvät, velvollisuuksien laiminlyönnit. (Holopainen 2018, 84; Verohallinto 2018a.)

Ennakkoperintärekisteriin kuulumisen ei ole pakollista, mutta toiminimi Aromaan Metsätyön kohdalla kannattavaa. Kun toiminimi Aromaan Metsätyö on merkitty ennakkoperintärekisteriin, suorituksen maksajan ei tarvitse toimittaa ennakonpidätystä toiminimelle makсамastaan työ- tai käyttökorvauksesta. Ennakkoperintärekisteriin merkitseminen vaikuttaa myös Aromaan Metsätyön asiakkaille myönnettävään kotitalousvähennykseen. Toiminimi Aromaan Metsätyön asiakkailta on oikeus kotitalousvähennykseen vain silloin, kun toiminimi Aromaan Metsätyö on merkitty ennakkoperintärekisteriin. (Holopainen 2018, 84; Verohallinto 2018a.)

Sen sijaan, suorituksen ollessa palkkaa, maksajan on aina toimitettava ennakonpidätys, vaikka toiminimi Aromaan Metsätyö kuuluisikin ennakkoperintärekisteriin. Palkan ennakonpidätysvelvollisuuteen ei vaikuta se, maksetaanko korvaus yhtiölle vai henkilölle. Jos palkan saaja on henkilö, ennakonpidätys toimitetaan verokortin perusteella. Jos palkan saaja ei esitä verokorttia, ennakonpidätys tulee toimittaa 60 %:n suuruisena. Ennen ennakonpidätyksen laskentaa laskun loppusummasta tulee vähentää arvonlisäveron osuus. Huomioitavaa on, että palkasta on aina maksettava myös työnantajan sairausvakuutusmaksu. (Holopainen 2018, 84; Verohallinto 2018a.)

Koska toiminimi Aromaan Metsätyö on merkitty ennakkoperintärekisteriin, huolehtii elinkeinonharjoittaja veroistaan itse maksamalla Verohallinnolle ennakkoveroa. Ennakkoverot määrätään Verohallinnon toimesta etukäteen. Ennakonpidätysvelvollisuus ei kuitenkaan koske tavaran kauppaa eikä esimerkiksi vuokraustoimintaa. Ennakkoperintärekisteriin kuulumisen sekä tiedon merkinnän voimassaoloajasta voi tarkistaa YTJ-tietopalvelusta. (Holopainen 2018, 84; Verohallinto 2018a.)

2.5 Yrittäjän lakisäätteiset ja muut vakuutukset

Kun yritystoiminta on käynnistynyt, on aika kiinnittää huomiota myös yrittäjään itseensä. Silloin on viimeistään aika järjestää yrittäjän oma sosiaaliturva kuntoon. Koska toiminimi Aromaan Metsätyöllä ei ole palkattua henkilökuntaa, ei toiminimellä ole kuin yksi lain määräämä vakuutusvelvoite. Se on yrittäjäeläkevakuutus eli YEL. Seuraavassa tiivistettynä toiminimi Aromaan Metsätyötä koskevat lakisäätteiset vakuutukset ja niiden määrääjat:

Yrittäjän eläkevakuutus YEL (työeläkeyhtiö)

- vakuutuksen ottaminen: 6 kk kuluessa toiminnan aloittamisesta
- vakuutusmaksun maksaminen: 1-4, 6 tai 12 erää, sovitun eräkuukauden 20. päivä (Holopainen 2018, 154-155; Koponen 2011, 231.)

2.5.1 Yrittäjäeläkevakuutus YEL

Yrittäjän eläkelaki 22.12.2006/1272 koskee myös ammatinharjoittajia. Lain piiriin kuuluilta edellytetään 18-67 vuoden ikää, asumista Suomessa, yrityksessään työskentelemistä, vähintään neljän kuukauden yhtäjaksoista yrittäjyyttä sekä vähintään 7 656,26 euron vuosityötuloa (vuonna 2018). Lisäksi hänen ei tule tehdä sellaista ansiotyötä, minkä perusteella yrittäjällä olisi oikeus eläkkeeseen muuta kautta. Vakuuttamisvelvollisuus alkaa siis 18 vuoden iässä ja päättyy 67 vuoden iässä. Eläkettä aletaan maksaa, kun yrittäjä täyttää 68 vuotta. (Holopainen 2018, 151-152; Järvinen & Kari 2017, 189; Koponen 2011, 231-232.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on liittynyt oman alansa työttömyyskassa Versoon. Verso tarjoaa omienkin sanojensa mukaan koko metsäväen asiantuntijapalveluita ja panostaa jäsentensä työhyvinvointiin. Yrittäjäeläkevakuutus onkin yrittäjän tärkein vakuutus, sillä se tarjoaa turvaa muun muassa vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalle. (Verso 2018.)

YEL-maksun perusteena on työtulo. Verson mukaan yrittäjän työtulo perustuu yrittäjän omaan arvioon yrittäjän itse tekemän työn määrästä, eli työtulon tulisi vastata sitä palkkaa, minkä yrittäjä saisi, jos tekisi saman verran samaa työtä työsuhteessa. (Verso 2018.) Holopaisen (2018, 152.) mukaan yrittäjän työtulo tulee määritellä Eläketurvakeskuksen ohjeiden mukaisesti.

Työtulon määrittelyssä huomioitavia seikkoja ovat muun muassa yritystoiminnan laajuus, päätoimisuus, yrittäjän riski ja työkyky. Pääsääntönä on, että työtulon tulisi olla korkeampi kuin parhaiten palkatun alaisen palkka. Järvinen & Kari sekä Verso huomauttavat, että työtulon määrittäminen riittävän korkeaksi on tärkeää, koska liian alhaisella työtulolla myös tuleva eläke jää liian pieneksi. Lisäksi työtulon määrällä on vaikutusta esimerkiksi sairaus-, äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahaan sekä yrittäjän ansiopäivärahaan ja Kelan peruspäivärahaan. (Holopainen 2018, 152; Järvinen & Kari 2017, 189; Verso 2018.)

Vuonna 2018 YEL-maksu on tämän opinnäytetyön toimeksiantajalle ikähaarukan mukaan määräytyvällä laskentatavalla 24,1 prosenttia vakuutetusta työtulon määrästä. Lisäksi, uutena yrittäjänä opinnäytetyön toimeksiantaja on oikeutettu 22 prosentin alennukseen vuosimaksusta 48 ensimmäiseltä yrittäjäkuukaudelta. Yrittäjän maksama pakollinen YEL-maksu huomioidaan myös kokonaisuudessaan vähennyksenä henkilökohtaisessa verotuksessa. Vähennys tehdään yrittäjän puhtaasta ansiotulosta. Vakuutusmaksu voidaan huomioida myös yrityksen verotuksessa luonnollisena vähennyksenä, mikäli maksut on suorittanut yritys. (Verso 2018.)

2.5.2 Muut vakuutukset

10.10.2018 julkaistussa Taloustaito-lehden artikkelissa käsiteltiin yrittäjän neljää tavalisinta vakuutusvirhettä. Virheet liittyivät yritystoiminnan alivakuuttamiseen. Artikkelissa muistutettiin, että yrityksen toiminta voi päättyä yhteen vahinkoon, jos toimintaa ei ole riittäväällä tavalla suojattu. Artikkelin kirjoittanut Satu Alavalkama listaa tyypilliset virheet seuraavasti:

- 1) Omaisuusvakuutus on ottamatta. Erityisesti tietotekniikan ja vuokratiloissa olevan omaisuuden vakuuttaminen unohdetaan.
- 2) Keskeytysvakuutus on, mutta GDPR puuttuu. Keskeytysvakuutus korvaa liiketoiminnan keskeytymisen, mutta ei tietoturvariskejä.
- 3) Vastuuvakuutus ei korvaa työn kohdetta. Vastuuvakuutus korvaa kuluja joita yritys joutuu maksamaan esimerkiksi toiminnan tai tuotteen aiheuttamasta vahingosta toiselle. Vakuutus ei kuitenkaan korvaa esimerkiksi asiakkaan hammasta, mikäli pullassa ollut kova esine rikkoo sen. Vastuuvakuutus ei myöskään turvaa esimerkiksi asentajaa, jos asennuksen kohteena oleva, asiakkaan omistama laite rikkoutuu.
- 4) Oikeusturvavakuutus otetaan myöhässä. Oikeusturvavakuutus korvaa kuluja, joita syntyy lakimiehen käytöstä riita-, rikos- ja hakemusasioissa, esimerkiksi riita laskusta tai sopimuksesta. Oikeusturvavakuutus ei korvaa riitakuluja, jos riita on alkanut jo ennen vakuutuksen voimaantuloa. Oikeusturvavakuutus ei myöskään korvaa vastapuolen kuluja, mutta lisävakuuttamisella voi kattaa myös tämän asian. (Alavalkama 2018, 53-57.)

Yrittäjän ainut lakisääteinen sosiaaliturva on eläkevakuutus. Yrittäjä voi ja yrittäjän kannattaa parantaa sosiaaliturvaansa myös vapaaehtoisin järjestelyin. Järvinen ja Kari (2017, 190.) suosittelevat tutustumaan ainakin oikeusturva-, vastuu- ja sairaskuluvakuutuksiin. Myös Alavalkaman (2018, 57.) mukaan yrittäjän ei kannata jättää tapaturmavakuutusta ottamatta ja hän muistuttaa myös terveysvakuutuksesta, jolla saa vakuutussuojan rasitusvammoilta ja useimmille sairauksille. Tapaturmavakuutus korvaa äkilliset ja yllättävät vammat. Tapaturmavakuutus on laajennettavissa koskemaan sekä työ- että vapaa-aikaa. Vakuutuksen voi ottaa yrittäjä, jolla on voimassa oleva YEL-vakuutus. Toiminimi Aromaani Metsätyön yrittäjä on ottanut yrittäjäeläkevakuutuksen lisäksi tapaturmavakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen. Vastuuvakuutus suojaa yritystä siltä varalta, että yritykselle syntyy vahingonkorvausvelvollisuus. Vahingonkorvausvelvollisuus voi liittyä esimerkiksi virheisiin työn suorittamisessa, organisoinnissa tai suunnittelussa. (Osuuspankki 2018d.)

Kuten Järvinen & Kari (2017, 182.) kirjoittavat, yrittäjän tärkein voimavara on yrittäjä itse. Heidän mukaansa yrittäjän oman henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpitäminen tulee olla yrittäjän prioriteettilistalla ykkösenä. Järvinen & Kari huomauttavat, että yrittäjän sairastumisen rinnalla myös parisuhdeongelmat voivat olla yrityksen kannalta tuhoisia. Lisäksi, erityisesti yksinyrittäjille suunnatussa viestissään he muistuttavat, että stressaantuneena tai vihaisena ihmisen kyky ajatella abstraktisti ja intuitiivisesti heikkenee, jolloin ihmisen ei kykene tekemään yhtä hyviä johtopäätöksiä kuin normaalisti.

3 Arvonlisävero Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella

Tavaroita ja palveluita myyvä elinkeinonharjoittaja on valtiolle verovelvollinen. Arvonlisävero on kulutusvero, jonka elinkeinonharjoittaja perii asiakkailtaan tavaroiden ja palveluiden hinnan lisäksi arvonlisäverona. Kun tavaran tai palvelun ostajana on yksityishenkilö, tavaran tai palvelun hintaan sisältyvä arvonlisävero jää ostajan kuluksi. Kun tavaran tai palvelun ostaja on arvonlisäverovelvollinen yritys ja ostokset on hankittu arvonlisäverovelvolliseen toimintaan, on vero yritykselle vain läpikulkuerä. Yritys saa arvonlisäverovelvollisena käsitellä maksamansa arvonlisäveron omassa verotuksessaan vähennettävänä verona. (Holopainen 2018, 114-115; Tomperi 2017, 54; Äärilä ym. 2017, 31.)

3.1 Alarajahuojennus

Kuten kappaleessa 2.4.2 todettiin, tulee toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisen tilikauden liikevaihto jäämään alle 10 000 euron. Tällöin toiminimen ei olisi lain mukaan välttämätöntä ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi, mutta ilmoittautuminen kannattaa, sillä rekisteriin ilmoittautuneella on oikeus vähentää arvonlisäverovelvolliseen toimintaan hankittujen hyödykkeiden arvonlisävero. Ja mikäli 10 000 euron liikevaihdon raja ei ylity, saa maksetun arvonlisäveron palautuksena takaisin alarajahuojennuksena. (Holopainen 2018, 82; Äärilä, ym. 2017, 51.)

Verovelvollisen on laskettava itse huojennukseen oikeuttava liikevaihto, veron määrä sekä huojennuksen määrä. Kun toiminimen liikevaihto on tältä ensimmäiseltä tilikaudelta enintään 10 000 euroa, toiminimi saa huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron. Tilitettävällä verolla tarkoitetaan tilikauden myynnin verojen ja ostojen verojen erotusta. Huomioitavaa on, että huojennusta ei sovelleta, jos tilikaudelta tilitettävä vero on negatiivinen ja verovelvollinen olisi oikeutettu palautukseen. Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella ei siis sen suurempia laskutoimituksia tarvita, mutta tulevilla tilikausilla on muistettava, että liikevaihdon yläraja huojennukselle on 30 000 euroa. Liikevaihdon ollessa yli 10 000 euroa, mutta enintään 30 000 euroa, lopullisen veron määrä on laskettavissa seuraavalla kaavalla:

$$\text{lopullinen vero} = \frac{(\text{liikevaihto} - 10\,000) * \text{tilitettävä vero}}{20\,000}$$

Kaavan liikevaihto tarkoittaa tilikauden liikevaihtoa ja vero tilikaudelta tilitettävää veroa. Esimerkki: Tilikauden liikevaihto on 18 000 euroa ja tilikaudelta tilitettävä vero 2 000 euroa. Koska tilitettävä vero oli 2 000 ja laskukaavasta saatu lopullinen vero on 800 euroa, on huojennuksen määrä 1 200 euroa (2 000 – 800). (Holopainen 2018, 116-117; Äärilä ym. 2017, 53; Salin 2015, 18-19.)

Tilikauden aikana arvonlisäveroilmoitukset tulee antaa ja tilitettävät arvonlisäverot tulee maksaa normaalisti. Tilikauden päätyttyä alarajahuojennuksen tiedot ilmoitetaan valitun arvonlisäverokauden mukaisesti joko tilikauden viimeisen kuukauden tai kalenterivuoden viimeisen verokauden arvonlisäveroilmoituksella. Lisäksi on huomioitava, että alarajahuojennus on tuloverotuksessa verotettavaa tuloa. (Holopainen 2018, 117; Salin 2015, 19-20.) Toiminimi Aromaam Metsätyö on valinnut arvonlisäverojen tilityssykliksensä neljännesvuoden. Tämä tarkoittaa sitä, että tiedot alarajahuojennuksesta tulee ilmoittaa Verohallinnolle kalenterivuoden viimeisen neljänneksen eli loka - marraskuun veroilmoituksella.

3.2 Arvonlisäverolain laskumerkintävaatimukset

Kun toiminimi ilmoittautuu arvonlisäverovelvolliseksi, on yrityksen laskuihin ja muihin verovelvollisten välisiin asiapapereihin merkittävä myyjän arvonlisäverotunniste eli Y-tunnus. Lisäksi laskuissa huomioitava Arvonlisäverolain 30.12.1993/1501 laskuille asettamat vaatimukset. Laskumerkintöjä on noudatettava sekä tilitettävien verojen seurannan että verojen vähennysoikeiden saavuttamiseksi. (Holopainen 2018, 117; Tomperi 2017, 72.)

Arvonlisäverolain laskuille asettamat vaatimukset kerrotaan laajasti lainkohdassa 209 e §. Seuraavaan listaukseen on poimittu toiminimi Aromaam Metsätyön laskuja koskevat lainkohdat. Arvonlisäverolain mukaan laskuista on käytävä ilmi:

- laskun antamispäivä
- juokseva tunniste, jolla lasku voidaan yksilöidä
- arvonlisäverotunniste eli Y-tunnus
- ostajan arvonlisäverotunniste, jota ostaja on käyttänyt ostossa, jos hän on ostosta verovelvollinen tai jos kyse on tavarantoimituksesta
- myyjän ja ostajan nimi ja osoite
- myytyjen tavaroiden määrä ja laji sekä palvelujen laajuus ja laji
- tavarantoimituspäivä, palvelujen suorituspäivä tai ennakkomaksun maksupäivä, jos se voidaan määrittää eikä se ole sama kuin laskun antamispäivä
- veron peruste kunkin verokannan tai verottomuuden osalta, yksikköhinta ilman veroa sekä hyvitykset ja alennukset, jos niitä ei ole otettu huomioon yksikköhinnassa
- verokanta
- suoritettavan veron määrä sen jäsenvaltion valuutassa, jossa myynti tapahtuu
- jos myynnistä ei ole suoritettava veroa, merkintä verottomuudesta taikka viittaus tämän lain tai arvonlisäverodirektiivin asianomaiseen säännökseen
- jos ostaja laatii laskun, merkintä "itselaskutus"
- jos laskulla muutetaan aikaisemmin annettua laskua, yksiselitteinen viittaus tähän laskuun.

Arvonlisäverolain laskuille asettamat vaatimukset koskevat vain verollista myyntiä. Tähän luetaan myös niin sanottu nollaverokannan alainen myynti eli myynti EU:n sisä- tai ulkopuolelle. EU:n sisäisestä myynnistä käytetään myös termiä yhteisömyynti. (Tomperi 2017, 72.) Lain ulkopuolelle jää esimerkiksi terveydenhoito, josta esimerkkinä toiminimi Aromaam Metsätyön kirjanpidosta löytyvä, yrittäjän omaksi suojakseen ottama punkkirokote.

Toiminimi Aromaan Metsätyölle luotiin laskutus- ja käteiskuittipohjat internetistä ladattuihin, ilmaisiin pohjiin (liite 2). Koska Aromaan Metsätyön laskutus ja myyntisaamisten seuranta hoidetaan toistaiseksi manuaalisesti, olisi viitenumerot voinut muodostaa esimerkiksi laskun luontipäivämäärää käyttäen. Viitenumeroiden luontiin kannattaa kuitenkin käyttää internetistä löytyviä ilmaisia viitenumerolaskureita. Esimerkiksi Aktian viitenumerolaskurin avulla pystyy muodostamaan sekä suomalaisen että kansainvälisen viitumeron. Viitenumerolaskurin avulla viitenumeroihin muodostuu tarkiste, joka huomauttaa laskun maksajalle, mikäli viitumeron näppäilyssä on tapahtunut virhe. (Aktia 2018.)

3.3 Arvonlisävero hinnoittelussa

Arvonlisävero on kulutusvero. Tällä tarkoitetaan sitä, että veroa maksetaan tavaroiden ja palveluiden kulutuksesta. Termi kulutusvero sisältää myös ajatuksen siitä, että veron lopullisia maksajia ovat tavaroiden ja palveluiden lopulliset kuluttajat, yleensä kotitaloudet. Yrityksille arvonlisävero on välillinen vero. Yrittäjä tilittää asiakkailta keräämänsä veron edelleen valtiolle. Tavarat ja palvelut tulee hinnoitella siten, että myyntihintaan lisätään valtiolle tilitettävän arvonlisäveron osuus. Yleinen arvonlisäverokanta Suomessa on 24 prosenttia. Alemmat verokannat ovat 14 prosenttia ja 10 prosenttia sekä lisäksi nollaverokanta. Toiminimi Aromaan Metsätyön laskutuksessa ainut tarvittava verokanta on 24 prosenttia. (Holopainen 2018, 114-115, 122; Tomperi 2017, 54; Äärilä ym. 2017, 31.)

Arvonlisäverotuksessa suoritettavien verojen ja vähennettävien verojen määrä on laskettava erikseen jokaisen liiketapahtuman kohdalla. Myytävän palvelun tai tuotteen hintaan lisättävän arvonlisäveron määrä saadaan selville siten, että tavaran tai palvelun hinta eli arvonlisäveron peruste kerrotaan voimassa olevalla verokannalla. Esimerkiksi toiminimi Aromaan Metsätyö veloittaa ennakkoraivauksesta 190 euroa. Asiakkaan laskulle lisättävän arvonlisäveron, 24 prosenttia, määrä lasketaan seuraavasti: $190\text{€} \times 0,24 = 45,60\text{€}$.

Arvonlisäveron peruste tarkoittaa tavaran tai palvelun verotonta kokonaishintaa. Kokonaishintaan sisältyvät kaikki hinnanlisät. Hinnanlisiä ovat esimerkiksi laskutuslisä, kuljetus- ja postikulut, päivärahat ja kilometrikorvaukset. Hinnanlisissä käytetään samaa verokantaa kuin myytävässä tavarassa tai palvelussa on käytetty. Arvonlisävero otetaan huomioon hinnoittelussa läpikuluerän luonteisesti eli hinnoittelulaskelmassa ovat verollisia vain ne ostot, joiden sisältämää arvonlisäveroa ei voi vähentää. (Holopainen 2018, 118-119; Äärilä ym. 2017, 32-33.)

Mikäli hintaan sisältyy jo arvonlisävero, mutta veron määrää ei ole laskulla eritelty, saadaan arvonlisävero selville seuraavalla kaavalla (verokantana 24 prosenttia):

$$\text{arvonlisävero} = \frac{\text{verollinen hinta} * 24}{100 + 24}$$

3.4 Arvonlisäveron vähennysoikeus

Kun tavaran tai palvelun ostajana toimii arvonlisäverovelvollinen yritys ja ostokset on hankittu yrityksen arvonlisäverovelvolliseen toimintaan, yritys saa arvonlisäverovelvollisena käsitellä maksamansa arvonlisäveron omassa verotuksessaan vähennettävänä verona. Mikäli ostettua tavaraa tai palvelua käytetään myös muussa kuin arvonlisäverovelvollisessa toiminnassa, esim. yksityiskäytössä, saa arvonlisäveroa vähentää vain arvonlisäverovelvollista käyttöä vastaavan osuuden. (Holopainen 2018, 119; Tomperi 2017, 54; Äärilä, ym. 2017, 370.)

Hankintojen kohdistuessa yrittäjän tai henkilökunnan yksityiskäyttöön ei arvonlisäveroa saa vähentää. Vähennyksiä ei myöskään saa tehdä kaikista yrityksen toiminnoista. Vähennyksiä ei saa tehdä esimerkiksi:

- ostojen liittyessä yrittäjän asunnon ja työpaikan välisiin matkoihin (esim. polttoaine)
- edustustarkoitukseen hankituista tavaroista ja palveluista (pl. mainoslahjat)
- yrittäjän tai henkilökunnan asuntona, vapaa-ajan asuntona tai harrastustilana käytettävästä kiinteistöstä tai niihin liittyvistä kuluista. (Holopainen 2018, 119; Äärilä, ym. 2017, 410-411.)

3.5 Arvonlisäveron ajallinen kohdistaminen

Yritys voi tietyissä tilanteissa itse valita tilittääkö se arvonlisäveronsa suorite- vai maksuperusteisesti. Suoriteperuste tarkoittaa sitä, että yritys tilittää arvonlisäveroa kun tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu. Toiminimi Aroma Metsätyö täyttää kirjanpitolain 30.12.1997/1336 mikroyrityksen kokonaiskriteerit ja voi valita myös maksuperusteisen tilittämisen. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminimi kohdistaa myynneistä suoritettavan veron ja ostoista vähennettävän veron sille kuukaudelle, jolloin se saa maksun myynneistään tai maksaa ostonsa. Vero on kuitenkin kohdistettava viimeistään sille kalenterikuukaudelle, jolloin tavaran tai palvelun myynnistä tai ostosta on kulunut 12 kuukautta. Maksuperusteista arvonlisäveron tilitystä noudattavan yrityksen ei tarvitse tilikauden päättyessä oikaista myyntien arvonlisäveroja suoriteperusteisiksi. (Holopainen 2018, 119-120; Äärilä ym. 2017, 429-431.)

Toiminimi Aromaan Metsätyölle ostettiin auto osamaksulainan turvin. Auto otettiin käyttöön joulukuussa 2017. Koska yritystoiminta oli alkanut vasta 1.12.2017 eikä yritykselle ollut vielä kertynyt myyntiä, muodostui yritykselle käytetyn auton ostosta huomattava summa arvonlisäverosaatavia. Verohallinto puuttui tähän, ja Aromaan Metsätyölle lähetettiin alkuvuodesta 2018 Verohallinnolta lisäselvityspyyntö (liite 3) koskien vuoden 2017 viimeisen vuosineljänneksen arvonlisäveroilmoitusta.

Verohallinnolle tehtiin pyydetty lisäselvitys, jossa perusteltiin ilmoitettu arvonlisäverosaatava seuraavasti: Arvonlisäverolain 141 §:n mukaan vähennykset kohdistetaan sille kalenterikuukaudelle, jonka aikana ostettu tavara on vastaanotettu tai tavara on otettu vähennykseen oikeuttavaan käyttöön. Verohallinto hyväksyi lisäselvityksen, ja toiminimi Aromaan Metsätyölle maksettiin auton ostosta aiheutunut arvonlisävero korkoineen takaisin.

3.6 Arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksaminen OmaVero-palvelussa

Arvonlisävero on oma-aloitteinen vero. Tällä tarkoitetaan Äärilän ym. (2017, 32.) mukaan sitä, että arvonlisäverovelvolliset laskevat itse kuukausittain valtiolle suoritettavan veron määrän ja maksavat sen oma-aloitteisesti ilman erillistä maksuunpanoa. Arvonlisäveroilmoitus tulee antaa yritykselle valitun verokauden mukaisesti. Yrittäjä antaa ilmoituksen ja hoitaa maksamisen sähköisesti Verohallinnon OmaVero-palvelun kautta. Verokausi voi olla yksi kuukausi, neljännesvuosi tai kalenterivuosi. Samaa verokautta on noudatettava vähintään yksi vuosi. (Holopainen 2018, 120-121.)

Toiminimi Aromaan Metsätyön verokausi on neljännesvuosi. Arvonlisäveroilmoitus neljännesvuodelta on jätettävä vuosineljänneestä seuraavan toisen kuukauden 12. päivä. Myöhästymismaksu on kolme euroa päivältä. Verovelvoitteiden hoitoa helpottamaan on toiminimi Aromaan Metsätyön yrittäjälle koostettu tässä opinnäytetyössä läpikäytyistä velvoitteista taulukko, toiminimi Aromaan Metsätyön vuosikello (liite 9). Taulukon avulla yrittäjä näkee yhdellä silmäyksellä vuoden kunakin päivänä muistettavat, laskuttomat velvoitteet.

Ilmoittamisen jälkeen, mikäli maksettavaa on, oma-aloitteiset verot maksetaan OmaVero-palvelussa oma-aloitteisten verojen viitteellä. Arvonlisävero tulee laskea, ilmoittaa ja maksaa sentin tarkkuudella. Mikäli ilmoituksen perusteella on jäänyt saatavaa, Verohallinto maksaa oma-aloitteisten verojen palautuksen pääsääntöisesti heti käsittelyn jälkeen. Palautuksen hyvityskorko on aina vähintään 0,5 prosenttia. (Holopainen 2018, 121.)

4 Toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpito

Kirjanpito tarjoaa tietoja auttamaan eri käyttäjäryhmiä tekemään tietoisempia päätöksiä. Kirjanpito on osa yrityksen koko tietojärjestelmää. Sillä on yhteisiä ominaisuuksia myös muiden yrityksissä käytettävien tietojärjestelmien kanssa. Näitä ominaisuuksia ovat tietojen tunnistaminen, tallentaminen, analysointi ja raportointi. (Atrill & McLaney 2017, 23.)

4.1 Yleistä kirjanpidosta

Päätarkoituksena kirjanpidolla on selvittää yrityksen toiminnan tulos. Kirjanpidon tulos vaikuttaa veronmaksuun sekä muihin viranomaismaksuihin, eli kirjanpidon perusteella laaditaan myös ilmoitukset Verohallinnolle sekä muille viranomaisille. Rekola-Niemisen (2016, 49.) mukaan kirjanpidon tärkein tehtävä on erilläänpitotehtävä. Liiketoiminnan jatkuessa seuraaville tilikausille voi kirjanpidolla olla myös tiedontuottamistehtävä, jolloin kirjanpitoa voidaan hyödyntää toiminnan suunnittelussa sekä seurannassa. (Tomperi 2017, 11.)

Kirjanpitolaki ei juuri puutu tilikauden aikaisen kirjanpidon hoitamiseen, vaan kirjanpitolaki lähtee siitä olettamuksesta, että raha tulee rahatilin debet-puolelle ja lähtee rahatilin kredit-puolelta. Kirjanpitolaissa käsitelläänkin lähinnä vain kirjaustyössä käytettäviä välineitä. Tässä luvussa käsiteltävän kirjanpitolain 2 luvun säännökset velvoittavat kaikkia kirjanpitovelvollisia kokoon ja toimintamuotoon katsomatta. (Rekola-Nieminen 2016, 47.)

Se, kenellä on velvollisuus pitää kirjanpitoa, määritellään kirjanpitolaissa. Velvollisuudet määräytyvät sekä yrityksen oikeudellisen muodon että toiminnan laadun ja laajuuden mukaan. Luonnollisen henkilön kirjanpitovelvollisuus määritellään kirjanpitolain ensimmäisessä luvussa. Sen mukaan kirjanpitovelvollisuus koskee luonnollisen henkilön harjoittamaa liike- tai ammattitoimintaa. Äärilä ym. (2017, 36.) mukaan laissa ei ole määritelty liiketoimintaa, mutta oikeuskäytännössä ja -kirjallisuudessa liiketoimintana pidetään ansiotarkoituksessa tapahtuvaa jatkuvaa, ulospäin suuntautuvaa ja itsenäistä toimintaa, johon sisältyy yrittäjänriski. Ammatinharjoittamisen Tomperi (2017, 11-12.) määrittelee liiketoimintaa suppeammaksi sekä pääsääntöisesti henkilökohtaisiin taitoihin perustuvaksi, ilman merkittäviä pääomia tapahtuvaksi toiminnaksi. Toiminimi Aromaan Metsätyön yrittäjä lukeutuu ammatinharjoittajiin.

Kirjanpitovelvollisten on noudatettava kirjanpidossaan hyvää kirjanpitolaitosta. Hyvää kirjanpitolaitosta ohjaa työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva kirjanpitolaitakunta eli KILA. KILA ohjaa hyvää kirjanpitolaitosta antamalla ohjeita ja lausuntoja siitä, mikä on hyvän kirjanpitolaitoksen mukainen menettely kulloisessakin tilanteessa. (Tuomi-Sorjonen 2018, 84.)

4.2 Tilikausi

Tilikauden keston määrittelee kirjanpitolain 1 luvun 4 §. Sen mukaan tilikausi on 12 kuukautta. Toimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa voidaan tästä poiketa, mutta tuolloinkin tilikauden enimmäiskesto on 18 kuukautta. Kirjanpitolaki ei kuitenkaan määrää tilikautta kalenterivuodeksi, vaan tilikausi voi olla myös esimerkiksi 1.12.–30.11. Vaikka kirjanpitolaki määrääkin ammatinharjoittajan tilikaudeksi kalenterivuoden, niin kahdenkertaista kirjanpitoa noudattaen voi tilikausi kuitenkin erota kalenterivuodesta. Tällaiselta tilikaudelta on myös laadittava tilinpäätös Valtioneuvoston asetuksen pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015 mukaisesti (jatkossa pien- ja mikroyritysasetus).

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäinen tilikausi käsittää ajanjakson 1.12.2017–31.12.2018. Tilikauden kirjanpito voidaan jaotella kolmeen eri vaiheeseen. Nämä vaiheet ovat tilinavaus, liiketapahtumien kirjaaminen ja tilinpäätös.

Tilinavaus

Tilinavauksen tarkoituksena on varmistaa kirjanpidon jatkuvuus. Tilinavauksessa uuden tilikauden tileille merkitään alkusaldoiksi edellisen tilikauden loppusaldot. Ensimmäisen tilikauden alussa kaikkien tilien alkusaldo on luonnollisesti nolla. Seuraavien tilikausien alussa kaikkien Tase-tilille päätettyjen tilien saldot puretaan takaisin omille tileilleen samoilla summilla. Tase-tilille päätettäviä tilejä ovat raha- ja saatavatilit sekä pääomatilit. Samoin toimitaan myös menojäännösten kohdalla. Alkusaldot merkitään taulukkokirjanpidossa sille puolelle tiliä, millä saldo oli Tase-tililläkin. (Tomperi 2017, 16.)

Liiketapahtumien kirjaaminen

Kirjanpitolain 2 luvun 1 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Kirjanpitolain 2 luvun 5 §:n mukaan kirjausten on perustuttava liiketapahtuman todentavaan, päivättyyn ja järjestelmällisesti numeroituun tai vastaavalla tavalla yksilöityyn tositteeseen. Kirjanpidon järjestämisestä kirjanpitolain 2 luvun 4 §:ssä todetaan, että kirjanpito on aina järjestettävä siten, että kirjauksia voidaan tarkastella sekä aika- että asiajärjestyksessä.

Tomperi (2017,16.) avaa aika- ja asiajärjestystä seuraavasti: Asijärjestyksestä eli pääkirjasta voidaan tarkastella kullekin tilille tilikauden aikana suoritettuja kirjauksia. Aikajärjestyksen eli päiväkirjan kautta voidaan tarkastella tilikauden aikana suoritettuja kirjauksia päivämääräjärjestyksessä. Nimityksiä pää- ja päiväkirja ei määritellä laissa, vaan ne ovat vakiintuneita nimityksiä.

Tilinpäätös

Tilinpäätöksessä, nimensä mukaisesti, päätetään kaikki tilikauden aikana käytetyt tilit. Tilit päätetään tiliryhmänsä mukaisesti joko Tulos- tai Tase-tilille. Tämän lisäksi on toiminimen laadittava kahdenkertaista kirjanpitoa noudattaessaan myös Pien- ja mikroyritysasetuksen mukaiset raportit, kuten Tulos-tilin perusteella laadittava tuloslaskelma, Tase-tilin perusteella laadittava tase, tilinpäätöksen liitetiedot sekä tase-erittelyt. Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta sekä taloudellisesta asemasta. (Tomperi 2017, 16; Tuomi-Sorjonen 2018, 84.)

4.3 Liiketapahtumat

Kirjanpitolain 2 luvun 1 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liike-tapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Luonteeltaan kirjanpito on rahaprosessin kuvausta. Yleensä kirjaukset perustuvat kirjanpitovelvollisen ja ulkopuolisen tahon välisiin tapahtumiin, esimerkiksi myynti ja osto. Osa kirjauksista voi kuitenkin perustua myös esimerkiksi ajan kulumiseen tai tulonodotusten vähenemiseen. Näitä kirjauksia ovat esimerkiksi poistot ja arvonalentumiset, joista kirjaus tehdään muistiotositeella. (Haaramo ym. 2018, 78.)

Menot

Menoja ovat tuotannontekijöiden hankintaan käytetyt varat. Tuotannontekijät jaotellaan lyhyt- ja pitkävaikutteisiin. Pitkävaikutteiset tuotannontekijät osallistuvat yrityksen tuotantoprosesseihin useamman tilikauden aikana. Lyhytvaikutteiset tuotannontekijät käytetään loppuun tilikauden aikana. (Tomperi 2017, 13.) Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella pitkävaikutteisia tuotannontekijöitä ovat koneet ja kalusto, seuraavilla tilikausilla ehkä myös rakennukset sekä maa-alueet. Lyhytaikaisia tuotannontekijöitä ovat raaka-aineiden lisäksi esimerkiksi työntekijöiden työpanokset tai toiminimi Aromaan Metsätyön tapauksessa ulkopuolisten palveluiden hankinta eli alihankinta.

Tulot

Tuloja ovat suoritteiden myynnistä kertyvät varat. Suoritteina voidaan myydä tavaroita ja palveluita. (Tomperi 2017, 13.) Toiminimi Aromaani Metsätyön kohdalla tavaroiksi luetaan esimerkiksi polttopuusäkit ja palveluiksi esimerkiksi metsän raivaus tai taimikonhoidolliset työt.

Toiminimi Aromaani Metsätyön yrittäjälle on myönnetty starttiraha 1.12.2017 alkaen. Starttirahan myöntää TE-keskus ja se tilitetään yrittäjälle hänen henkilökohtaisen veroprosenttinsa mukaisesti. Starttiraha siis on veronalaista yrittäjän henkilökohtaista tuloa, eikä siten kuulu yrityksen kirjanpitoon. (Starttiraha 2013.)

Rahoitustapahtumat

Myös rahoitustapahtumat voidaan jaotella menoihin ja tuloihin. Tuloja muodostuu pääoma- ja tulorahoituksesta. Pääomarahoituksella tarkoitetaan pääoman hankintaa joko yrityksen omistajilta, luotonantajilta tai sijoittajilta. Tulorahoituksella tarkoitetaan suoritteiden myyntiä eli asiakkailta saatua rahaa. Ero näiden kahden välillä on, että pääomarahoitukseen liittyy palautusvelvollisuus. Menoja puolestaan syntyy tuotannontekijöiden hankinnoista, pääoman palautuksista sekä mahdollisesta voitonajosta. (Tomperi 2017, 13-14.)

Toiminimi Aromaani Metsätyö teki liiketoiminnan pyörittämisen kannalta välttämättömän hankinnan, auton, osamaksulainan turvin. Yrittäjä haki jatkoa starttirahalle ja hänen tuli esittää TE-toimistolle kirjanpitäjän allekirjoittama tuloslaskelma (liite 4). Tilikautta oli kulunut tuossa vaiheessa viisi kuukautta. Tuolloin ei juuri ollut vielä tuloja, pelkkiä menoja, joten tuloslaskelma muodostui tappiolliseksi. Starttirahalle myönnettiin jatkoa.

4.4 Tapahtumien kirjaaminen

Kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n mukaan liiketapahtumat on kirjattava siten, että niistä on saatavissa tietoa sekä aika- että asiajärjestyksessä. Perusrakenne kirjanpidolle on kirjanpitolain 1 luvun 2 §:n mukaisesti kahdenkertainen kirjanpito.

4.4.1 Kahdenkertainen kirjanpito

Kirjanpitolain 1 luvun 2 § käsittelee kahdenkertaisen kirjanpidon velvoitetta. Siinä todetaan, että kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. Tämä ei kuitenkaan koske luonnollisen henkilön ammatinharjoittamista. Kirjanpitolain 1 luvun 1 a § toteaa, että ammatinharjoittaja ei ole velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, mikäli sekä päätyneenä että sitä edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enintään yksi seuraavista

edellytyksistä: 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa tai 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Kirjanpitolain mukaan toiminimi Aromaan Metsätyö ei siis ole velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa. Tilikauden alussa toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpito päätettiin kuitenkin rakentaa kahdenkertaiseksi. Tomperin (2017, 15.) mukaan yhdenkertaisessa kirjanpidossa ei seurata saamisista eikä velkoja, ja kirjaukset kirjataan sille päivälle, jolloin maksu tapahtuu. Toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpito sisältää muun muassa osamaksuvelan sekä myyntisaamisista, ja näin ollen yhdenkertainen kirjanpito olisi jäänyt vajaaksi, ja kahden erillisen seurannan rinnakkain pitäminen ei olisi ollut järkevää. Lisäksi kalenterivuodesta poikkeava tilikausi on lakisääteisesti toteutettava kahdenkertaisena.

Lindblad (2017, 19.) ja Tuomi-Sorjonen (2018, 147.) huomauttavat, että veroilmoituksessa (liite 7) on kyettävä kertomaan tiedot vaihto- ja käyttöomaisuudesta sekä saamisista, veloista ja varauksista. Veroilmoituksissa vaaditaan siis varallisuuslaskelma ja Lindbladin mukaan helpoin tapa sen laadintaan on pitää kahdenkertaista kirjanpitoa.

4.4.2 Kirjanpitoon kirjaaminen

Kahdenkertaisessa kirjanpidossa seurataan nimensä mukaisesti kahta asiaa: mistä raha on saatu ja mihin raha on käytetty. Toisin sanoen, tapahtumat kirjataan aina kahdelle eri tilille. Esimerkki: Ostetaan bensaa moottorisahaan. Ostos maksetaan pankkikortilla. Kirjaukset tehdään kredit- eli miinuskirjauksena Pankki-tilille ja debet- eli pluskirjauksena Liiketoiminnan muut kulut -tilille. (Tomperi 2017, 14-15.)

Kirjanpitolain 2 luvun 3 §:ssä käydään läpi liiketapahtumien kirjaamisperusteet seuraavasti: Suoriteperusteisesti kirjattaessa menon kirjaamisperusteena on tuotannontekijän vastaanottaminen ja tulon kirjaamisperusteena suoritteen luovuttaminen. Laskuperusteisesti kirjattaessa meno ja tulo saadaan kirjata perustuen myös veloitukseen. Vastaavasti laskuperusteisesti kirjattaessa meno ja tulo saadaan kirjata perustuen maksuun. Samassa pykälässä todetaan myös, että mikäli menot ja tulot kirjataan maksuperusteiden mukaan, on ostovelat ja myyntisaamiset voitava jatkuvasti selvittää. Toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpito toteutetaan suoriteperusteisesti.

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisen tilikauden kirjanpito toteutetaan Excel-tiedostona. Ensimmäisellä tilikaudella seurattavia tilejä on vain vähän. Myös liiketapahtumien määrä on vähäistä. Excel-taulukkoa on luettavissa sekä aika- että asiajärjestyksessä. Aikajärjestyksestä edustavat taulukon rivit ja asiajärjestyksestä edustavat taulukon sarakkeet.

4.5 Tositteet

Kirjanpitolain 2 luvun 5 §:n mukaan kirjausten on perustuttava liiketapahtuman todentavaan, päivättyyn ja järjestelmällisesti numeroituun tai vastaavalla tavalla yksilöityyn tositteeseen. Tositteiden käsittely sekä säilytys ovat myös tarkoin laissa määriteltyjä.

Tositteiden säilyttämistä käsittelee kirjanpitolain 2 luku. Luvussa määrätään, että tilikauden tositteet sekä liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Tositteita on käsiteltävä ja säilytettävä niin, että niiden sisältöä voi vaikeuksitta tarkastella ja tarvittaessa tulostaa selväkielisessä muodossa. Tositeen sisältöä ei saa muuttaa tai poistaa tilinpäätöksen laatimisen jälkeen. Sisältöä ei saa muuttaa eikä poistaa myöskään sen jälkeen, kun kirjanpitovelvollinen on julkistanut tai antanut ulkopuolisen käyttöön aineistosta laatimansa välitilinpäätöksen tai muun vastaavan asiakirjan. Toiminimi Aromaan Metsätyölle tämä tarkoittaa sitä, että tilikauden alun tositteisiin ei saa tehdä muutoksia enää 21.4. verottajalle laaditun vastineen jälkeen eikä 6.5. TE-keskukselle laaditun tuloslaskelman jälkeen.

Kirjanpitolain 2 luvussa käsitellään myös kirjausketjua. Kirjausketjusta todetaan, että kirjanpito on järjestettävä niin, että liiketapahtumien, tositteiden ja kirjausten yhteys mahdollisten osakirjanpitojen kautta pääkirjanpitoon ja siitä tilinpäätökseen on vaikeuksitta todettavissa kumpaankin suuntaan. Sama koskee kirjanpidosta viranomaiselle verotusta tai muuta tarkoitusta varten määrääjain tehtävää ilmoitusta. Tositteen muotoa saa kuitenkin kirjanpitolain 2 luvun 7 §:n mukaan muuttaa, jos se on tarpeen käsittelyn, siirron tai säilytyksen vuoksi. Tällöin on varmistettava sisällön ja kirjausketjun säilyminen.

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisen tilikauden tositemaineisto säilytetään paperisena mapissa. Tilikauden aikana kertyneet tositteet kerätään ja järjestetään kansioon aikajärjestyksessä. Myös tilinpäätös ensimmäiseltä tilikaudelta tullaan säilyttämään paperisena.

Maksutosite

Suoritettun maksun todentavan tositteen tulee kirjanpitolain 2 luvun 5 §:n mukaan olla, mikäli se on mahdollista, maksun saajan tai maksun välittäneen rahalaitoksen tai muun vastaavan antama. Mikäli kirjauksen perusteeksi ei saada ulkopuolisen antamaa tositetta, kirjaus tulee todentaa kirjanpitovelvollisen itsensä laatiman ja asianmukaisesti varmennetun tositteen avulla. Tomperin (2017, 43.) mukaan itse laaditussa tositteessa ilmoitetaan, mitä on ostettu, miksi kuittia ei ole saatu tai onko kuitti hävinnyt. Nämä tositteet on varmennettava kirjanpidosta tai kyseisestä siirrosta vastuussa olevan henkilön toimesta.

Menotosite

Kirjanpitolain 2 luvun 5 §:ssä todetaan, että menotositteesta on käytävä selville vastaanotettu tuotannon tekijä ja tuotannon tekijän vastaanottoajankohta. Menotosite on yleensä lasku. Mikäli laskusta ei käy selville vastaanotettuja tuotannon tekijöitä, ohjeistaa Tomperi (2017, 42.) liittämään laskuun lähetysluettelon, ja mikäli laskussa ei ole mainintaa tuotannon tekijän vastaanottoajankohdasta, liitetään mukaan myös esimerkiksi lähete tai vastaanottoilmoitus. Jotta lasku voitaisiin todentaa yritykselle kuuluvaksi, on laskuissa mainittava myös ostajan ja myyjän nimet, osoitetiedot sekä y-tunnukset.

Maksettaessa menoja käteisellä on myyjältä saatava riittävät tiedot sisältävä kuitti. Pankkitililtä laskuja maksettaessa tositteeksi käy pankin tiliote, mikäli tiliotteesta käy ilmi maksun saaja sekä maksun aihe. Esimerkiksi pankin suoraveloitteisesti perimät korot sekä palvelumaksut voidaan kirjata tiliotteen perusteella. Yksittäisiä maksutapahtumista on myös mahdollista tulostaa erillinen kuitti pankkiohjelmasta. (Tomperi 2017, 43.)

Tulotosite

Tulotositteesta on voitava kirjanpitolain 2 luvun 5 §:n perusteella todentaa luovutettu suorite sekä suoritteen luovutusajankohta. Menotositteet ovat lähes aina ulkopuolisilta saatuja, mutta tulotositteet eivät. Laskulla velaksi myydyt tuotannon tekijät kirjataan kirjanpitoon yrittäjän itsensä tekemien myyntilaskujen kopioiden perusteella. Samoin käteismyyntit kirjataan yrittäjän itsensä kirjaamien käteiskuittien jäljennöksistä (Tomperi 2017, 43.).

4.6 Kirjanpidon tilit

Kirjanpitolain 2 luvun 2 §:n mukaan liiketapahtumat kirjataan kirjanpitotileille asian mukaan. Tilin on pidettävä sisällöltään samana. Kirjanpitotileistä tulee olla kultakin tilikaudelta selkeä ja riittävästi eritelty tililuettelo, joka selittää tilien sisällön. Tililuettelo tulee säilyttää vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tililuettelon laajuuden määrittelee liiketoiminnan luonne. Haaramo ym. (2018, 78.) huomauttaa, ettei kirjanpitotilien sisältöä ole kirjanpitolaissa säännelty, joten kukin kirjanpitovelvollinen voi määritellä tilien määrän ja niiden sisällön omien tarpeidensa mukaisesti. Tomperi (2017, 47.) puolestaan toteaa, että tuloslaskelma- ja tasekaavat on laissa määritelty, joten tilien järjestys määräytyy yleensä näiden kaavojen perusteella.

Tililuettelo on kokonaisuudessaan ladattavissa internetistä Tili-instituuttisäätiön alaisena toimivan raportointitoimikunnan julkaisemana raportointikoodistona. Raportointikoodisto on standardi, jonka avulla yrityksen lakisääteinen raportointi on vaivatonta. Koodisto nou-

dattaa virallisen tilinpäätöksen rakennetta. Kirjattaessa liiketapahtumat alusta asti koodiston mukaisesti, tilinpäätöksen saldot ja tarvittavien erittelyjen tiedot ovat automaattisesti kohdallaan. (Tili-instituuttisäätiö 2018.)

Toiminimi Aromaan Metsätyön tililuetteloon on raportointikoodistosta poimittu toiminimen kirjanpidossa tarvittavat tilit. Ensimmäisellä tilikaudella tilejä on raportointikoodistosta otettu käyttöön yksitellen tarpeen mukaan. Toiminimen liiketapahtumat ovat selkeitä ja samanlaiset liiketapahtumat toistuvat kuukaudesta toiseen. Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella muodostunut tililuettelo tulee jatkamaan kirjanpitoa myös toiminimen toisella tilikaudella.

5 Mikroyritys Aromaan Metsätyön tilinpäätösdokumentit

Tilinpäätöksen laadinnassa käytetään useita kirjanpidon sääntöjä ja periaatteita. Nämä säännöt ovat kehittyneet vuosisatojen saatossa. Säännöt voidaan jakaa reunaehtoihin (esimerkiksi jatkuvuus), mittaussääntöihin (esimerkiksi olennaisuus) ja eettisiin sääntöihin (esimerkiksi varovaisuus). (Dyson & Franklin 2017, 41.)

5.1 Tilinpäätöksestä yleisesti

Kirjanpitolain ensimmäisen luvun neljännessä pykälässä määritellään mikroyrityksen rajat. Niiden mukaan mikroyrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy tilinpäätöspäivänä enintään yksi seuraavista raja-arvoista: 1) taseen loppusumma 350 000 euroa, 2) liikevaihto 700 000 euroa tai 3) tilikauden aikana palveluksessa on ollut keskimäärin 10 henkilöä.

Kirjanpitolain mukaan toiminimi Aromaan Metsätyö on mikroyritys. Mikroyrityksen tuloslaskelma- ja tasekaavoista tarkemman tarkastelun kohteiksi otetaan tässä luvussa vain ne kohdat, jotka koskevat toiminimi Aromaan Metsätyötä. Samalla huomautettaneen, ettei tilinpäätös ole pakollinen kaikille toiminimille, mutta esimerkiksi Tuomi-Sorjosen (2018, 147.) mukaan järkevää, sillä tilinpäätöstietoja tarvitaan muun muassa erilaisia rahoitus- ja avustushakemuksia varten.

Lain nojalla mikroyrityksen tilinpäätösinformaatiolta vaaditaan kaikkein vähiten. Tilinpäätösinformaatiolta vaadittavan oikean ja riittävän kuvan vaatimus täyttyy, kun mikroyritys antaa tilinpäätöksessään pien- ja mikroyritysasetuksen neljännessä luvussa vaaditut tiedot. Veroilmoitusta (liitteet 7 ja 8) varten saatetaan vaatia enemmänkin tietoja, mutta Lindblad huomauttaa, että kilpailunäkökulmasta voi olla järkevää julkaista vain minimitiedot. Tilinpäätös voidaan toki luoda käyttäen myös suuremmille yrityksille asetettuja vaatimuksia. Tilinpäätöksessä käytetty säädös on tilinpäätöksessä kerrottava viimeistään allekirjoitusten yhteydessä. (Lindblad 2017, 132.)

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n mukaan tilinpäätöksen laadinnassa noudatettaviin periaatteisiin kuuluvat:

- oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta
- johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen
- huomion kiinnittäminen liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon (sisältöpainotteisuus)
- tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus
- tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen

- tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä (suoriteperuste)
- kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus
- taseessa vastaaviin ja vastattaviin kuuluvien erien ja tuloslaskelmassa tuottojen ja kulujen esittäminen täydestä määrästä, niitä toisistaan vähentämättä, jollei yhdisteleminen ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (netottamiskielto)

Tuomi-Sorjonen (2018, 85.) mainitsee myös vertailtavuuden periaatteen. Vertailtavuudella tarkoitetaan sitä, että kirjanpitovelvollisen eri tilikausien tilinpäätösten tulee olla vertailukelpoisia keskenään ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden kirjanpitovelvollisten tilinpäätösten kanssa. Hän muistuttaa myös olennaisuuden ja taloudellisuuden periaatteista. Näillä periaatteilla tarkoitetaan, ettei informaation kannalta epäolennaisia eriä tarvitse käsitellä ehdottoman tarkalla tavalla eikä informaation tuottaminen saa aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia.

Tilinpäätös on laadittava suoriteperusteisesti. Suoriteperuste tarkoittaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioon ottamista, riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä. Kirjanpitolain 3 luvun 4 §:n mukaan vähäisiä kirjauksia, jotka on tehty laskutai maksuperusteisesti, ei ole tarpeen oikaista ja täydentää suoriteperusteiseksi ennen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista, ellei niiden yhteisvaikutus ole olennainen.

Tilinpäätöstä laadittaessa asetetaan usein tavoitetulos, johon pyritään tilinpäätöksen yhteydessä tehtävillä ratkaisulla. Tilikauden tulokseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi kirjaamalla yli- tai alipoistoja sekä varausten muodostamisella tai purkamisella. (Tuomi-Sorjonen 2018, 118.) Koska toiminimeä verotetaan yrittäjän henkilökohtaisen verotuksen kautta, on toiminimen tilinpäätöksessä hyvä pyrkiä tasaiseen tulokseen eri tilikausien välillä. Seuraavassa muistilista pienen yrityksen tilinpäätökseen Tuomi-Sorjosta (2018, 118.) mukaillen:

- selvittelytilin selvittely ja tyhjentäminen
- varaston muutoksen laskeminen ja kirjaaminen (inventaari)
- siirtovelat ja -saamiset
- vanhojen jaksotusten purku
- alv-velkatilin täsmäytys (kirjanpito vs OmaVero)
- myyntisaamisten ja ostovelkojen täsmäytys (kirjanpito vs reskontra)
- mahdolliset luottotappiokirjaukset
- pankkitilien täsmäytys (kirjanpito vs pankin tiliote)
- luotollisen pankkitilin miinussaldon velaksi merkitseminen
- lainatilien täsmäytys (kirjanpito vs pankin saldovahvistus)
- pitkäaikaisten lainojen lyhennyserien siirto lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan
- korkojaksotukset
- suunnitelmapoistot sekä mahdolliset ylipoistot
- mahdolliset varaukset
- kaikkien tase-erien läpikäynti: tilien sisällöt on tiedettävä ja tase-erittely laadittava
- verotettavan tulon laskeminen
- verojen jaksotus ja kirjaaminen

5.2 Mikroyrityksen tuloslaskelmakaavat ja lyhennetty tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka paljon voittoa (tai tappiota) on syntynyt. Se toimii linkkinä edellisen ja nykyisen taseen välillä. Tuloslaskelman kolme tärkeintä tulosriviä ovat: 1) Bruttotulos, joka lasketaan vähentämällä liikevaihdosta sen tuottamisesta aiheutuneet kustannukset, 2) Liikevoitto, joka lasketaan vähentämällä yleiskustannukset bruttotuloksesta ja 3) Tilikauden voitto, joka lasketaan lisäämällä ja vähentämällä rahoituskustannuksia liikevoitosta. (Atrill & McLaney 2017, 108.)

Pien- ja mikroyrityksessä on määritelty kaksi erilaista tuloslaskelmakaavaa. Kaavoja ovat kululajikohtainen tuloslaskelma sekä toimintokohtainen tuloslaskelma, ja niiden rakenne-erot ovat kaavoissa ennen Liikevoitto/tappio -välisummaa. Kululajikohtainen kaava on toimintokohtaista yksityiskohtaisempi, joten selkeytensä vuoksi toiminimi Aromaan Metsätyölle valittiin tuloslaskelmakaavaksi kululajikohtainen tuloslaskelma (liite 5).

Mikroyrityksille ei ole säädetty erikseen omia tuloslaskelman kaavamalleja, sillä ne kuuluvat pienyrityksiin. Pien- ja mikroyrityksessä mukaan mikroyritys saa kuitenkin yhdistää kaavan rivit 1–5 yhteiseräksi Bruttotulos. Pienyrityksen kululajikohtaisesta tuloslaskelmakaavasta lyhennettynä, mikroyrityksen tuloslaskelma sisältää seuraavat erät:

- Bruttotulos	+/- 0,00
- Henkilöstökulut	- 0,00
- Poistot ja arvonalentumiset	- 0,00
- Liiketoiminnan muut kulut	<u>- 0,00</u>
- Liikevoitto (-tappio)	+/- 0,00
- Rahoitustuotot ja -kulut	<u>+/- 0,00</u>
- Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	+/- 0,00
- Tilinpäätössiirrot	- 0,00
- Tuloverot	<u>- 0,00</u>
- Tilikauden voitto (tappio)	+/- 0,00

Lindblad (2017, 54-55.) kuitenkin huomauttaa, ettei yhdistäminen ole välttämättä järkevää, mikäli sen seurauksena joudutaan antamaan enemmän liitetietoja tiedoista, mitkä muutoin selviäisivät tuloslaskelmasta. Mäkinen (2014, 137.) puolestaan huomauttaa, että toiminimi ei ole erillinen verovelvollinen, joten Mäkisen mukaan tuloslaskelmassa ei vähennetä tuloveroa.

Tuloslaskelmakaavan rakenteen logiikkaa Lindblad (2017, 56.) avaa siten, että perusteena on ajatus siitä, että mitä lähemmin joku liittyy liikevaihdon tuottamiseen, sitä ylemmänä se on tuloslaskelmassa. Myös Kirjanpitolautakunnan lausunto 2010/1854 ottaa kantaa toimialan vaikutuksesta tuloslaskelmaerien sisältöön seuraavasti: Lausunnon yritysten toimialana on kuljetus- tai kaivinkonepalveluiden tarjoaminen, joten palveluiden tuottamiseksi on tarvittavan kaluston oltava toimintakunnossa. Täten huolto ja korjaus kuuluvat välittömästi palvelun aikaansaamiseksi tarvittaviin toimiin. Koska huolto- ja korjaustarve riippuu asianomaisen kaluston käytön määrästä palvelun tuottamisessa, merkitään huolto- ja korjauspalvelut, joita kuljetus- tai koneyritys itse ostaa ulkopuolisilta toimintakapasiteettinsa ylläpitämiseen, tuloslaskelmassa Ulkopuoliset palvelut -riville eikä Liiketoiminnan muut kulut -riville.

Liiketoiminnan muihin kuluihin kuului puolestaan katsastukset ja vakuutukset, sillä niiden määrä ei riipu kaluston käytön määrästä. Kirjanpitolautakunnan lausunnossa ohjeistetaan myös kirjaamaan kulut polttoaineista ja renkaista riville Aineet, tarvikkeet ja tavarat. Perusteluina on, että nämä aiheutuvat välittömästi kuljetus- tai kaivinkonepalvelun tuottamisesta. Lausunnossa huomautetaan myös, että polttoaineet ja renkaat sisältyvät myös asianomaisten kirjanpitovelvollisten vaihto-omaisuuteen taseessa.

Lausunnossa otetaan kantaa myös olennaisuuden periaatteeseen toteamalla, ettei yleensä ole tarpeen aktivoida hankintamenoa siitä polttoaineesta, joka on jo otettu käyttöön ja laskettu ajoneuvon tai koneen tankkiin. Mutta jos yrittäjällä on polttoainetankki, johon hankitaan kulutusta vastaavasti jatkuvasti täydennystä ja kokonaismäärän muutokset ovat vähäisiä, saadaan kirjanpitolain 5 luvun 6 §:n nojalla taseeseen merkitä varaston hankintamenoksi sama rahamäärä tilikaudesta toiseen.

5.2.1 Bruttotulos

Pien- ja mikroyrityksasetuksen mukaisesti mikroyrityksen tuloslaskelman erä Bruttotulos sisältää seuraavat pienyrityksen kululajikohtaisen tuloslaskelmakaavan erät:

- Liikevaihto		+ 0,00	
- Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		+/- 0,00	
- Valmistus omaan käyttöön		+ 0,00	
- Liiketoiminnan muut tuotot		+ 0,00	
- Materiaalit ja palvelut			
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
	Ostot tilikauden aikana	- 0,00	
	Varastojen muutos	-/+ 0,00	
	Ulkopuoliset palvelut	- 0,00	+/- 0,00

Seuraavilla sivuilla käydään läpi näiden erien sisältövaatimuksia niiltä osin, kun ne koskevat toiminimi Aromaan Metsätyötä.

Liikevaihto

Kirjanpitolain 4 luvun 1 §:n mukaan liikevaihdoksi lasketaan tuotteiden ja palveluiden mynnistä saadut tuotot, josta on vähennetty myönnetyt alennukset, arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Liikevaihtoon ei lasketa myynnin luottotappioita, myyntirahteja, myyntipalkkioita tai provisioita. Nämä ja muut vastaavat kulut tulee kirjata Liiketoiminnan muut kulut -tilille. (Karjalainen 2013, 17; Lindblad 2017, 58.)

Mikäli yritys veloittaa palvelunsa välittömästi ja asiakas maksaa ostoksensa käteisellä tai pankkikortilla, on liikevaihdon laskeminen helppoa. Toiminimi Aromaan Metsätyöllä on kuitenkin laskutusmyyntiä ja pitkäaikaisia projekteja, joten liikevaihdon laskeminen on jo hiukan vaativampaa. Tuolloin on tilinpäätöstä tehdessä mietittävä esimerkiksi, onko kaikki vuosi- tai muut vastaavat alennukset huomioitu ja onko kaikki toimitetut myynnit laskutettu.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden muutos

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden muutokseen kirjataan valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden lisäksi myös palveluita, jotka ovat kesken. Tällaisia ovat esimerkiksi keskeneräisten projektien hankintameno. Palveluja tuottava yritys voi esimerkiksi aktivoida osan palkkamenoista tämän tilin kautta. (Lindblad 2017, 59.) Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella ei palkkoja makseta, mutta tämä voisi tarkoittaa tulevilla tilikausilla projekteihin ostettua alihankintaa. Tätä tuloslaskelmaerää koskevat samat säännöt kuin liikevaihtoakin, eli huomioon on otettava alennukset, arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Samoin on huomioitava myös jaksotussäännökset.

Liiketoiminnan muut tuotot

Ne tuotot, jotka eivät kuulu liikevaihdon tai rahoitustuottojen määritelmään, ovat liiketoiminnan muita tuottoja. Näitä ovat esimerkiksi pysyvien vastaavien eli koneiden ja kaluston myyntivoitot, vakuutus- ja vahingonkorvaukset sekä vuokratuotot, mikäli vuokraus ei kuulu yrityksen perusliiketoimintaan. Saadut avustukset kirjataan useimmiten liiketoiminnan muihin tuottoihin, mutta Lindblad (2017, 60-61.) huomauttaa, että myös niiden luonne saattaa vaikuttaa kirjaukseen. (Karjalainen 2013, 17.) Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella näitä eriä ei esiinny.

Materiaalit ja palvelut

Tässä tuloslaskelmaerässä esitetään myytävien tuotteiden ja palveluiden eli vaihto-omaisuuden tuottamiseen liittyvien aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot. Tähän erään kirjataan myös vaihto-omaisuusvaraston muutos. Lindblad (2017, 61.) lainaa myös Kirjanpitolautakunnan lausuntoa 1999/1573, jossa todetaan, että myös ostorahdit ja muut ostoihin liittyvät kuljetuskustannukset merkitään tuloslaskelmassa erään Aineet, tarvikkeet ja tavarat.

Ostot tilikauden aikana -riville kirjataan tilikauden aikana tehdyt vaihto-omaisuushankinnat eli ostot, joiden katsotaan kohdistuvan suoraan liikevaihdon tuottamiseen. Siihen, mikä on suoraan liiketoimintaan kohdistuvaa ja mikä ei, otettiin jo kantaa Kirjanpitolautakunnan lausunnon 2010/1854 kautta kohdassa 5.2 (Mikroyrityksen tuloslaskelmakaavat ja lyhennetty tuloslaskelma). Tälle tilille voidaan myös luoda useampi alatili esimerkiksi erilaisten arvonlisäverokantojen mukaisesti.

Varaston muutos määritellään varastokirjanpidon ja/tai inventaariolistauksen perusteella. Kun Ostot tilikauden aikana -tilille on kirjattu kaikki tilikauden aikaiset hankinnat ja jäljellä olevan varaston arvo on inventaariolla tilikauden lopussa määritelty, saadaan selville varaston muutos. Varaston arvoa määriteltäessä on noudatettava alimman arvon periaatetta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että varastotuotteiden arvo saattaa olla todellisudessa alkuperäistä hankintahintaa alempi. Esimerkiksi, jos tuotteen todennäköinen luovutus- tai jälleenhankintahinta on alkuperäistä hankintamenoa alempi, tulee varaston arvotuksessa käyttää tätä alinta arvoa. (Lindblad 2017, 62-63.)

Ulkopuoliset palvelut

Vahvasti liikevaihdon kerryttämiseen liittyvien palveluiden menot kirjataan tilinpäätöksessä riville Ulkopuoliset palvelut. Tänne voidaan kirjata esimerkiksi rahtityöt, tuotteiden ja palveluiden valmistuksessa käytettyjen koneiden ja kaluston korjaukset ja huollot, aliurakoitsijoille maksetut erät sekä henkilöstövuokrauksen menot. Yritystä kokonaisuutena koskevat palvelut tulee kirjata Liiketoiminnan muut kulut -tilille. Näitä ovat hallinnolliset ja yleensä kiinteät kulut, esimerkiksi tili- ja mainostoimistojen palvelut. Ulkopuolisiin palveluihin ei sen sijaan kirjata sellaisia palveluita, joiden tuottaja on työsuhteessa yritykseen. Työsuhteessa olevan palvelun tuottajan meno tulee kirjata palkkamenoihin. Jos kyseessä on provisio-palkka ilman työsuhdetta, kuuluu meno ulkopuolisiin palveluihin. (Lindblad 2017, 63.)

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäiselle tilikaudelle ei kertynyt ulkopuolisia palveluita. Jatkossa tähän ryhmään kuitenkin kannattaa panostaa, sillä Burns (2014, 310.) mukaan ennen ulkoisten rahanlähteiden käyttöä tulisi minimoida oma käyttöomaisuus ja tehdä yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa.

5.2.2 Henkilöstökulut

Toiminimi Aromaan Metsätyöllä ei ole ulkopuolisia työntekijöitä, joten henkilöstökulut sisältävät vain yrittäjän yrittäjäneläkkeen. Henkilösivukuluihin kuuluvat eläkekulut sisältävät sekä pakolliset että vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut. Muihin henkilösivukuluihin luetaan puolestaan muut vakuutusmaksut, kuten tapaturma-, työttömyys- ja henkivakuutusmaksut. Kirjaukset tehdään suoriteperusteisesti. (Karjalainen 2013, 18; Lindblad 2017, 67.)

Henkilöstömenoihin ei tule Lindbladin (2017, 64, 67.) mukaan kirjata esimerkiksi koulutusmenoja, virkistystilaisuuksia, harrastusmenoja eikä merkkipäivälahjoja. Nämä myöskin henkilöstöön kohdistuvat menot tulee kirjata tilille Liiketoiminnan muut kulut. Myös päivärahat ja kilometrikorvaukset kuuluvat Liiketoiminnan muut kulut -tilille.

5.2.3 Poistot ja arvonalentumiset

Poistoihin ja arvonalentumisiin kirjataan suunnitelman mukaiset poistot, pysyvien vastaavien arvonalentumiset sekä poikkeukselliset vaihtuvien vastaavien arvonalentumiset. Pysyvien ja vaihtuvien vastaavien arvonalentumisten kirjaamisen edellytyksenä on, että hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan olevan pysyvästi sen poistamatonta hankintamenoa pienempi. Lähtökohtaisesti pysyvien vastaavien hankintamenot vähennetään suunnitelman mukaisina poistoina. Suunnitelman mukaisia poistoja ei kuitenkaan sovelleta maa- ja vesialueisiin, joihin voitaisiin soveltaa pysyvien vastaavien arvonalentumisia. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 116-117; Lindblad 2017, 68, 73.)

Vaihtuvilla vastaavilla tarkoitetaan vaihto- ja rahoitusomaisuutta. Normaali vaihto-omaisuuden arvonalentuminen tulee huomioiduksi inventaarion yhteydessä, kun varasto inventoidaan alimman arvon periaatetta noudattaen. Tuloslaskelmassa inventaario on osana ostoja ja varaston muutosta. Poikkeuksellisia vaihto-omaisuuden arvonalentumisia olisivat esimerkiksi varaston tulipalo tai vesivahinko. Tärkeimpiä tase-eriä yrityksille ovat kuitenkin yleensä myyntisaamiset. Myyntisaamisiin ei kuitenkaan saa tehdä arvonalentumisia, vaan alaskirjaukset tulee tehdä luottotappioina. Luottotappiot puolestaan kuuluvat Liiketoiminnan muut kulut -tilille. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 116-117; Lindblad 2017, 68, 73.)

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäiselle tilikaudella ei esiinny poikkeuksellisia arvonalentumisia, joten tuloslaskelmaan kirjataan vain suunnitelman mukaiset poistot.

Pien- ja mikroyritysasetuksen oletuksena on, että pien- ja mikrokokoisten yritysten suunnitelman mukaiset poistot vastaavat elinkeinoverolain (Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360) sallimia enimmäispoistoja. Näin toimien ei poistomenetelmästä tarvitse myöskään antaa tilinpäätöksessä erillistä liitetietoa. Suunnitelman mukaiset poistot on aina kirjattava tilikauden kuluiksi. Poistoja ei siis voi jättää kirjaamatta, vaikka tilikauden tulos olisi tappiollinen. (Lindblad 2017, 68.) Toiminimi Aromaan Metsätyön suunnitelman mukaiset poistot kohdistuvat koneisiin ja kalustoon.

Elinkeinovalain 3 luku käsittelee käyttöomaisuuden hankintamenon jaksottamista. Lain 30 § toteaa, että koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista tehdään poistot yhtenä eränä menojäännöksestä. Menojäännöksellä tarkoitetaan verovuoden aikana käyttöön otetun irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenojen ja aikaisemmin käyttöön otetun irtaimen käyttöomaisuuden poistamattomien hankintamenojen summaa vähennettynä irtaimesta käyttöomaisuudesta verovuoden aikana saaduilla luovutushinnoilla ja muilla vastikkeilla. Laskettaessa menojäännöstä irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoiksi luetaan myös irtaimen käyttöomaisuuden laajennus-, muutos-, uudistus- ja muut vastaavat perusparannusmenot sekä suurehkot korjausmenot verovelvollisen niin vaatiessa. Verovuoden poiston suuruus saa lain mukaan olla enintään 25 prosenttia menojäännöksestä.

Poikkeus 30 §:ssä todettuun 25 prosentin vuosipoistoon voidaan tehdä elinkeinoverolain 33 §:n mukaan silloin, kun käyttöomaisuuden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta tai kun hankintameno on enintään 850 euroa. Tuolloin verovelvollisen vaatiessa irtaimen kuluva käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan kokonaisuudessaan sinä verovuonna, jolloin omaisuus on otettu käyttöön. Tällaisina pienhankintoina saadaan lain mukaan vähentää verovuonna yhteensä enintään 2 500 euroa. Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisen tilikauden pienhankintoihin kuuluu muun muassa moottorisaha.

5.2.4 Liiketoiminnan muut kulut sekä rahoitustuotot ja -kulut

Liiketoiminnan muihin kuluihin luetaan kaikki sellaiset liiketoimintaan liittyvät kulut, joille ei tuloslaskelmakaavassa ole omaa nimikettä. Liiketoiminnan muut kulut -tilille kirjataan esimerkiksi vuokratulot, henkilökunnan juhlista ja lahjoista aiheutuneet kulut, hallinnon kulut, yleisradio-, jäte-, ajoneuvo- ja kiinteistöverot, mainonta-, koulutus- ja edustusmenot, luototappiot, rangaistusluontoiset veronkorotukset ja sakot. Toiminimi Aromaan Metsätyöllä Liiketoiminnan muut kulut -tilille kirjataan pienhankinnat sekä ajoneuvoverot. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 117; Lindblad 2017, 74.)

Ryhmään Rahoitustuotot ja -kulut kirjataan nimensä mukaisesti rahoitustuotot ja -kulut, korkomenojen aktivoinnit sekä arvonalentumiset. Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella ei käsitellä arvonalentumisia eikä korkomenojen aktivointeja. Toiminimi Aromaan Metsätyön rahoituskulut kertyvät auton ostoon otetun osamaksulainan koroista. Muita vähäisiä korkokuluja on kertynyt maksuviivästyksistä. Korkotuottoja toiminimi Aromaan Metsätyölle kertyi Verohallinnon veronpalautuksesta.

5.2.5 Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirrot koostuvat poistoeron muutoksista, veroperusteisista varauksista sekä konserniavustuksista. Suomen kirjanpitolaki on johdettu EU-lainsäädännöstä, mutta nämä erät perustuvat Suomen kansalliseen veroalinsäädäntöön. Veroperusteisista varauksista pienyrityksille yleisimpiä ovat jälleenhankinta- ja toimintavaraus. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 123; Lindblad 2017, 80.)

Jälleenhankintavaraus on hyödynnettävissä esimerkiksi silloin, kun toimitila myydään voitollisesti tai käyttöomaisuuden vahingosta saadaan vakuutuskorvaus. Jälleenhankintavaraus kirjataan myyntivoiton tai vakuutuskorvauksen perusteella. Varaus on purettava eli käytettävä joko samana tai kahtena seuraavana verovuonna. Purku tapahtuu vähennyksenä uuden omaisuuserän hankinnasta. Mikäli varausta ei pureta, se tuloutetaan verotuksessa 20 prosentin korolla. (Lindblad 2017, 80.)

Toimintavaraus hyväksytään vain yksityisyriyten ja henkilöyhtiöiden verotuksessa ja onkin yksi harvoista tuloksensääteleyeristä kirjanpidossa ja tuloverotuksessa. Toiminimestä tulevan ansiotulon progressiivisen verotuksen takia toiminimi Aromaan Metsätyön kannattaa pyrkiä mahdollisimman tasaiseen tuloon tilikausien välillä. Toimintavarauksen enimmäismäärä on 30 prosenttia viimeisen 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista. Tällä enimmäismäärällä tarkoitetaan taseessa olevaa varausta. Tätä varausta on muutettava tulosvaikutteisesti, eli mikäli edellisvuonna on varaus tehty enimmäismäärälle ja tänä

vuonna palkkoja maksetaan vähemmän, on varausta purettava tätä vastaavalla määrällä. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 124; Lindblad 2017, 82.)

5.2.6 Tuloverot ja muut välittömät verot

Tulovero määräytyy tilikauden verotettavan tulon perusteella. Muut välittömät verot ovat harvinaisia, eikä välittömiä veroja ole toiminimi Aromaan Metsätyölläkään, sillä esimerkiksi kiinteistö-, auto- ja jäteverot kuuluvat liiketoiminnan muihin kuluihin, koska nämä verot eivät määräydy välittömästi tuloksen perusteella. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 125, 127; Lindblad 2017, 84.) Rekola-Niemisen (2016, 255.) mukaan tuloslaskelman rivi ”Muut välittömät verot” ei ole Suomessa käytössä ja kyseinen rivi on poistettu myös tässä opinnäytetyössä esitellystä tuloslaskelmakaavasta (kappale 5.2).

Toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpidossa tulovero koskee ammattitoimintaa harjoittavan henkilön kirjanpitovelvollisuutta. Toiminimen tuloslaskelmassa tuloverona esitetään sen harjoittaman ammattitoiminnan aiheuttama tuloverojen määrä, ei henkilön muusta toiminnasta maksuunpantuja tuloveroja. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 125.)

5.3 Mikroyrityksen tase

Tase kuvaa yrityksen tilannetta tilinpäätöspäivänä. Se osoittaa, mistä yrityksen varallisuus koostuu ja mihin varallisuutta on käytetty. Tase tarjoaa pohjan liiketoiminnan arvostamiselle. Se kertoo myös oman pääoman ja vieraan pääoman suhteesta, mikä on hyödyllinen indikaattori liiketoiminnan tehokkuudesta. (Atrill & McLaney 2017, 67.)

Kirjanpitolain mukaan mikrokokoisen yrityksen ei tarvitse laatia tilinpäätöstä eikä siten tasetakaan, mutta Lindblad (2017, 85.) ja Karjalainen (2013, 40.) huomauttavat, että jo-kaista yrittäjää tulisi kiinnostaa toimintansa kannattavuus sekä velkojen ja saamisten tilanne ainakin kerran vuodessa. Karjalainen summaa, että pieneenkin taseeseen voi liittyä suuria vaaroja. Toiminimi Aromaan Metsätyö laatii taseensa pien- ja mikroyrityksasetuksen mukaisesti. Mikroyrityksille ei ole säädetty omaa tasekaavaa, mutta mikroyritys saa asetuksen 4 luvun 2 §:n mukaan esittää pienyrityksen tasekaavasta (liite 6) lyhennetyn taseen seuraavasti:

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Sijoitukset

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Saamiset

Rahoitusarvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ

VASTAAVAA YHTEENSÄ

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma

Edellisten tilikausien voitto/tappio

Tilikauden voitto/tappio

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

PAKOLLISET VARAUKSET

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

5.3.1 Vastaavaa

Kirjanpitolain 4 luvun 3 §:n mukaan taseen vastaavien erät jaetaan pysyviin vastaaviin ja vaihtuviin vastaaviin tarkoituksensa perusteella. Pysyviin vastaaviin luetaan ne erät, joiden on tarkoitettu tuottavan tuloa jatkuvasti useampana tilikautena. Muut erät luetaan vaihtuviin vastaaviin. Karjalaisen (2013, 39.) mukaan pienen yrityksen vastaavaa-puolella erityisesti huomioitavia kohtia ovat vaihto-omaisuuden sekä myyntisaamisten arvot. Hänen mukaansa näissä erissä piilee riski siitä, että yrityksen tulos voi olla erinomainen, vaikkei sillä ole rahaa.

Pysyvät vastaavat

Rekola-Nieminen (2016, 116.) avaa vastaavien jaottelua seuraavasti: Mikäli yritys hankkii omistukseensa osakehuoneiston ja alkaa toimia siinä itse, on huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet luettava pysyviin vastaaviin, koska osakkeet auttavat yritystä hankkimaan tuloa useampana tilikautena.

Pysyvät vastaavat jaetaan aineettomiin hyödykkeisiin, aineellisiin hyödykkeisiin sekä sijoituksiin. Mikäli osakehuoneiston osakkeita ei onnistuta myymään ja huoneistoon tehdään

vuokrasopimus, luetaan osakkeet tällöin Rekola-Niemisen (2016, 117.) mukaan pysyvien vastaavien sijoituksiin. Aineettomia hyödykkeitä voivat olla esimerkiksi patentit, liikearvo ja aktivoidut kehittämismenot. Aineellisia hyödykkeitä voivat olla koneet ja kalusto, rakennukset sekä maa- ja vesialueet. Toiminimi Aromaani Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella pysyvissä vastaavissa on vain erä Koneet ja kalusto. Taseeseen aktivoidaan tämän erän menojäännös.

Vaihtuvat vastaavat

Rekola-Nieminen (2016, 116.) jatkaa vastaavien jaottelun avaamista seuraavasti: Mikäli yritys hankkii omistukseensa osakehuoneiston, remontoii ja myy pois, on huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet luettava vaihtuviin vastaaviin, koska tuloa on odotettavissa vain kertaluontoisesti. Vaihtuvat vastaavat jaetaan vaihto-omaisuuteen, saamisiin, rahoitusarvopapereihin sekä erään rahat ja pankkisaamiset. Vaihto-omaisuus voidaan jakaa aineisiin ja tarvikkeisiin, keskeneräisiin tuotteisiin, valmiisiin tuotteisiin/tavaroihin, muuhun vaihto-omaisuuteen sekä ennakkomaksuihin. Saamiset voivat olla esimerkiksi myyntisaamisia, lainasaamisia tai siirtosaamisia. Toiminimi Aromaani Metsätyön ensimmäisen tilikauden vaihtuvat vastaavat tulevat koostumaan erästä rahat ja pankkisaamiset.

5.3.2 Vastattavaa

Vastattavaa-puolella yrittäjän tulisi Karjalaisen (2013, 40.) mukaan olla kiinnostunut erästä Oma pääoma, sillä se kertoo paljon yrityksen arvosta. Velkojen kohdalla kiinnostus tulisi Karjalaisen mukaan osoittaa erien jakaantumiseen korottomien, halpakorkoisten sekä kalliiden välillä. Hän kehottaa yrittäjää myös pohtimaan, mitä veloille pitäisi tehdä. Seuraavissa kappaleissa käydään tarkemmin läpi niitä eräitä, mitkä koskettavat toiminimi Aromaani Metsätyötä.

Oma pääoma

Parhaassa tapauksessa yrityksen pääoma on suurelta osin omaa pääomaa. Oman pääoman eräitä ovat Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma, Edellisten tilikausien voitto/tappio sekä Tilikauden voitto/tappio. Toiminimelle ei ole laissa määriteltyä oman pääoman minimivaatimusta, joten toiminimi Aromaani Metsätyön ensimmäisen tilikauden oma pääoma tulee muodostumaan erästä Tilikauden voitto/tappio.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tämä erä koostuu kahdesta erästä, jotka ovat Poistoero ja Veroperusteiset varaukset. Nämä erät liittyvät verotuksessa sallittuun kirjanpitosidonnaiseen tuloksenjärjestelyyn. Tilinpäätöksessä ei saa tehdä muita kuin verotuksessa hyväksytyjä ja kirjanpitovelvollisen

verotukseen vaikuttavia tilinpäätössiirtoja. Näiden taseeseen merkittävien tilinpäätössiirtojen vastakirjaus tehdään muutoksena tuloslaskelman samannimisiin eriin. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 227.)

Pakolliset varaukset

Kirjanpitolain 5 luvun 14 §:n mukaan tuloslaskelmassa on vähennettävä yrityksen velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- menot ja menetykset kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen
- menojen ja menetysten toteutumista on tilinpäätöstä laadittaessa pidettävä varmana tai todennäköisenä
- menoja ja menetyksiä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen
- menot ja menetykset perustuvat lakiin tai kirjanpitovelvollisen sitoumukseen sivulista kohtaan.

Mikäli menon tai menetyksen tarkka määrä ja toteutumisajankohta tiedetään, merkitään se taseessa luonteensa mukaiseen vieraan pääoman erään tai siirtovelkoihin. Leppiniemen (2013, 72.) mukaan erä Pakolliset varaukset kertoo sekä tulokseen että taserakenteeseen vaikuttavista talouden ongelmista. Leppiniemi huomauttaa myös, että verotuksessa pakollisen varuksen vähentäminen hyväksytään vain harvoin. Samalla hän pohtii, että ehkä tästä syystä pakollisia varauksia ei aina kirjata, vaikka velvoite kirjanpitolain nojalla olisikin olemassa. Toiminimi Aromaans Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella ei ole tarvetta pakollisen varuksen tekoon. Erä nostetaan tässä esille, koska sen kirjaamisen tarve ei läheskään aina ilmene suoraan kirjanpitomateriaalista. Yrittäjän on arvioitava kirjauksen tarve itse ja huolehdittava siitä, että tarpeelliset kirjaukset tulevat kirjatuiksi.

Vieras pääoma

Vieras pääoma jaetaan pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Velat on siis tilinpäätösvaiheessa jaoteltava pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Lyhytaikaisiin velkoihin luetaan seuraavan vuoden aikana erääntyvät velat tai velkojen osat. Pitkäaikaiset velat tai velkojen osat erääntyvät maksettaviksi yli vuoden kuluttua. (Tuomi-Sorjonen 2018, 92-93.) Toiminimi Aromaans Metsätyön kannalta on oleellista muistaa auton osamaksuvelka, joka on tässä yhteydessä jaoteltava pitkä- ja lyhytaikaiseksi velaksi.

5.4 Esittämistavan jatkuvuus sekä kaavanmukaisuudesta poikkeaminen

Pien- ja mikroyritysasetus kertoo esittämistavan jatkuvuudesta seuraavaa: Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei saa muuttaa, ellei siihen ole erityistä syytä. Asetuksen 2 luvun 6 § toteaa, että yksityiskohtaisempi esittäminen on sallittua, jollei se vaaranna kirjanpitolain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeaa ja riittävää kuvaa. Tällä täydentämisellä tarkoitetaan, että tarvittaessa tuloslaskelmaa ja tasetta saadaan täydentää välisummilla, ja

niihin saadaan lisätä uusia eriä, jos se on tarpeen tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikuttaneiden tekijöiden tai tase-erien selventämiseksi. Asetuksen 2 luvun 7 § käsittelee erien yhdistelemistä ja 8 § erien uudelleennimeämistä ja poisjättämistä. Näissä pykälissä käsittelyin ehdoin on mahdollista myös supistaa tuloslaskelma- ja tasekaavoja, jollei se vaaranna kirjanpitolain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua oikeaa ja riittävää kuvaa.

Jatkuvuuden periaate edellyttää, että samaa tuloslaskelmakaavaa käytetään vuodesta toiseen. Kaavaa voidaan vaihtaa, mikäli toiminnan luonteessa tai laajuudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia, mutta tuolloinkin on päivitettävä myös vertailuvuoden tiedot uutta valintaa vastaaviksi. Jokaisesta tuloslaskelman luvusta on siis esitettävä myös vertailuvuoden eli edellisen tilikauden tieto. Nollariviä ei tule esittää, eli mikäli viimeiseltä tai sitä edeltävältä tilikaudelta ei tule riville mitään lukua, tulee rivi jättää pois tuloslaskelmasta. Myös lain muuttuessa tulee vertailuvuoden tiedot päivittää uusinta lakia vastaaviksi. (Lindblad 2017, 54.)

5.5 Mikroyrityksen liitetiedot

Valtioneuvoston pien- ja mikroyrityksien tilinpäätöksinformaatiota käsittelevä asetus linjaa 4 luvun 4 §:ssä mikroyrityksen liitetiedot yhtenäisiksi pienyritysten kanssa lukuun ottamatta tietoja käyvän arvon mukaisesta arvostamisesta. Rekola-Nieminen (2016, 257.) tosin huomauttaa, ettei mikrosäännöksiä soveltava mikrokokoinen yritys saa soveltaa käyvän arvon menettelyä, joten ei sen tarvitse antaa tästä myöskään liitetietoa. Saman pykälän mukaan mikroyritys ei myöskään ole velvollinen laatimaan kirjanpitolain 3 luvun 1a §:n mukaista toimintakertomusta, mutta yritys voi kuitenkin esittää vastaavat tiedot liitetietona.

Mikrokokoisella yrityksellä on oikean ja riittävän kuvan antamisvaatimusta vastaan suojanaan niin sanottu suojasatamasäännös. Suojasatamasäännöksellä tarkoitetaan sitä, ettei mikroyritykseltä voida vaatia pien- ja mikroyrityksasetuksen liitetietovaatimuksia ylittäviä liitetietoja. Halutessaan mikroyritys voi tuki täydentää tilinpäätöksensä antamaa kuvaa ja antaa asetuksen vaatimukset ylittäviä tietoja. (Rekola-Nieminen 2016, 257.)

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Toiminimi Aromaan Metsätyön tilinpäätöksessä noudatetaan mahdollisimman paljon oletuslaatimisperiaatteita. Tämä tarkoittaa esimerkiksi poistojen osalta elinkeinoverolain sallimien maksimipoistojen käyttöä. Tällöin liitetietona ei tarvitse erikseen mainita poistoajoja, vaan liitetiedoksi riittää tieto siitä, että tilinpäätös on laadittu pien- ja mikroyrityksasetuksen 3 luvun 1 §:n oletusperusteisten arvostusperiaatteiden ja -menetelmien mukaisesti. Kai-

sanlahti & Leppiniemi (2016, 57.) huomauttavatkin, että informaation hyödyllisyyttä silmällä pitäen lähtökohtana on, että sellaisia laadintaperiaatteita, joista kirjanpitolaki tai Valtioneuvoston pien- ja mikroyrityasetus ei salli poiketa, ei ole tarpeen erikseen luetella.

Poikkeukselliset erät

Merkittäviä, poikkeuksellisia kuluja voidaan kirjata sekä liiketoiminnan muihin kuluihin, että -tuottoihin. Mikäli nuo tuloslaskelmakaavan erät sisältävät jotain poikkeuksellista, on siitä annettava liitetieto, jotta tilinpäätösinformaatioita voidaan verrata keskenään (Lindblad 2017, 122.). Kaisanlahti & Leppiniemi (2016, 64.) määrittelevät tällaiset erät koskemaan sellaisia tuottoja ja kuluja, jotka perustuvat kirjanpitovelvollisen tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin.

Tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat

Mikäli tilinpäätöshetkellä on tiedossa tilikauden jälkeisiä olennaisia tapahtumia, on niistä syytä antaa liitetieto. Kaisanlahti & Leppiniemi (2016, 65.) määrittelevät tämän koskemaan olennaisia tapahtumia uudella tilikaudella ennen päättyneen kauden tilinpäätöksen allekirjoittamista. Heidän mukaansa liitetiedossa tulisi kertoa sellaisten tilivuoden jälkeisten olennaisien tapahtumien luonne ja taloudellinen vaikutus, jotka eivät sisälly tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Pitkäaikaiset lainat

Liitetiedoissa on esitettävä yhteenlaskettu määrä sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua. Viiden vuoden sisällä erääntyvät lainat kuuluvat liitetiedoissa lyhytaikaisiin lainoihin, eikä niistä ole siis tarpeen antaa liitetietoa.

Annetut vakuudet, taseen ulkopuoliset sitoumukset ja järjestelyt sekä eläkevastuut

Pien- ja mikroyritysjärjestyksen 3 luvun 7 §:n mukaan liitetietona on esitettävä:

- esineoikeudelliset vakuudet, jotka pienyritys on antanut omaisuudestaan, eriteltyinä käteispannttien, ajoneuvokiinnitysten, yritysikiinnitysten, kiinteistökiinnitysten ja muun mahdollisen esinevakuuslajin mukaisiin määriin;
- taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä;
- tiedot taseen ulkopuolisten järjestelyjen luonteesta ja liiketoiminnallisesta tarkoituksesta, jos järjestelyistä aiheutuvat riskit ja hyödyt ovat olennaisia ja jos niitä koskeva tieto on välttämätön pienyrityksen taloudellisen aseman arvioimista varten; sekä
- pienyritystä koskeva eläkevastuu, jota ei ole siirretty vakuutuslaitoksen kannettavaksi.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana tulee esittää liitetietona. Myös tilikauden aikana mahdollisesti maksetut palkat tulee eritellä tässä, mikäli ne eivät näy eriteltynä tuloslaskelmassa. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 92; Lindblad 2017, 127-128.)

Toimintakertomusta vastaavat tiedot

Pienyrityksiin kuuluvilla mikroyrityksillä ei ole velvollisuutta antaa toimintakertomusta. Pienyrityksellä on kuitenkin velvollisuus antaa tilinpäätöksessään oikea ja riittävä kuva toimintansa tuloksesta sekä taloudellisesta asemastaan. Tämän vaatimuksen täyttämiseksi voidaan tässä kohdin antaa toimintakertomusta vastaavat tiedot, jotka eivät muualta tilinpäätöksestä käy ilmi. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi tiedot tulevista oikeudenkäynneistä tai tiedot patenttien vanhenemisesta. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2016, 94; Lindblad 2017, 128.)

6 Toiminimi Aromaan Metsätyön ja toiminimen yrittäjän verotus

Yrityksen verotus perustuu tilinpäätökseen. Tuloslaskelman perusteella laaditaan veroilmoituksen (liite 7) tuloverolaskelma ja lasketaan verotettava tulo. Taseen perusteella laaditaan varallisuuslaskelma ja lasketaan nettovarallisuus. Verotettava tulo saadaan korjaamalla yrityksen tuottamaa voittoa. Yrityksen tuottamaa voittoa on mahdollista korjata verovapailla tuloilla, vähennyskelvottomilla menoilla sekä vahvistetuilla tappioilla. (Mäkinen 2014, 69.)

6.1 Tilinpäätös ja verotus

Kaksi hallitsevinta yrityksen ja yrittäjän verotusta säätelevää lakia ovat laki elinkeinotulon verottamisesta eli elinkeinoverolaki (EVL) sekä tuloverolaki 30.12.1992/1535 (TVL). Juokseva kirjanpito ja tilinpäätös puolestaan perustuvat kirjanpitolakiin ja -asetukseen. Mäkinen (2014, 70.) huomauttaa, että valitettavan usein kirjanpito- ja verolainsäädännön määräykset ovat ristiriidassa keskenään. Mäkinen toteaa pienemmän uhan periaatteeseen vedoten, että kirjanpitolainsäädäntö yleensä häviää verolainsäädännölle, koska verolainsäädäntöä valvotaan tehokkaammin, ja siitä tuomitaan seuraamuksiin useammin.

Tulolähdejako EVL:n ja TVL:n välillä on erityisen tärkeä tappioita vähennettäessä, sillä tappiot vahvistetaan erikseen jokaiselle tulolähteelle. Elinkeinotoimintaa verotetaan elinkeinotoiminnan tulolähteessä eli EVL-tulolähteenä. Maatalouden toimintaa maatalouden tulolähteessä eli MVL-tulolähteenä. Kaikki muu toiminta verotetaan henkilökohtaisen tulon tulolähteessä eli TVL-tulolähteenä. (Tuomi-Sorjonen 2018, 204.) Toiminimi Aromaan Metsätyöllä ei ole tuloja MVL-tulolähteestä.

Tilinpäätös syntyy juoksevasta kirjanpidosta. Kirjanpidon kirjaukset voidaan kirjata kolmella eri periaatteella: suorite-, lasku- tai maksuperusteella. Kokonaisverotuksen kannalta eri kirjausperusteilla ei ole merkitystä. Toiminimi Aromaan Metsätyön tilinpäätös laaditaan maksuperusteisesti, sillä vähäisten tulojen ja menojen esittäminen tilinpäätöksessä maksuperusteisesti on hyväksyttyä sekä kirjanpitolain että elinkeinoverolain puitteissa. (Mäkinen 2014, 74.)

Yrityksen verovuodella tarkoitetaan yrityksen kirjanpidon tilikautta. Tilikausi ei aina ole kalenterivuosi, mutta pääsääntöisesti tilikausi on 12 kuukauden ajanjakso, joka päättyy yrityksen kaupparekisteritietoihin merkittynä päivänä. Poikkeustilanteissa ajanjakso voi olla tätä pidempi tai lyhempi. Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäinen tilikausi eli vero-

vuosi on poikkeuksellisesti 13 kuukautta, alkaen 1.12.2017 ja päättyen 31.12.2018. Verovuosi ratkaisee sen, minkä vuoden verosäännöksiä yrityksen ja yrittäjän verotukseen kulloinkin sovelletaan.

6.1.1 Verotettavan tulon laskenta tuloslaskelmasta

Toiminimen verotettava tulo on myös toiminimen yrittäjän verotuksen perusta. Verotettava tulo johdetaan tuloslaskelman tuloksesta. Verotettava tulo saadaan, kun tuloslaskelman tuloksesta vähennetään verovapaat tulot sekä vahvistetut tappiot ja lisätään vähennyskelvottomat menot. Tulosta vähennetään verotuksessa vielä niin kutsuttu yrittäjävähennys, mikä on tällä hetkellä viisi prosenttia. Jäljelle jäävä tulo jaetaan toiminimen yrittäjän verotuksessa pääoma- ja ansiotuloksi. (Mäkinen 2014, 75; Verotieto Oy 2018, 85.)

Verovapaat tulot

Elinkeinoverolain verovapaiksi määrittelemät tuotot ovat esimerkiksi verovapaat osinkotuotot, käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa (kun osakkeet on omistettu vuoden ajan ja omistusosuus on ollut vähintään kymmenen prosenttia), voitto-osuus henkilöyhtiöstä sekä veronpalautus ja sille maksettu korko. (Tuomi-Sorjonen 2018, 185.)

Vahvistetut tappiot

Verotuksessa vahvistettava tappio lasketaan verotettavan tulon tavoin, eli verotuksessa vahvistettava tappio ei ole yhtä suuri tuloslaskelman tappion kanssa. Verotuksessa vahvistetun tappion saa vähentää kymmenen seuraavan verovuoden aikana. Eri verovuosilta vahvistetut tappiot sekä niiden vanhenemisajat voi tarkistaa yrityksen viimeisimmästä verotuspäätöksestä. Toiminimi Aromaans Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella ei luonnollisesti ole mahdollisuutta vähentää aiempien tilikausien tappioita. (Mäkinen 2014, 77.)

Vähennyskelvottomat menot

Vähennyskelvottomiksi menoiksi elinkeinoverolaki määrittelee esimerkiksi elinkeinoverolain enimmäismäärän ylittävät poistot, puolet edustusmenoista, sakot ja muut rangaistuskannat, välittömät verot ja veronkorotukset sekä käyttöomaisuusosakkeiden luovutustappiot, mikäli luovutusvoitot olisivat luettavissa verovapaiksi. Verotuksessa ei myöskään saa vähentää tuloveroja eikä yksityisliikkeessä yrittäjälle itselleen, hänen puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselle maksettua palkkaa. (Mäkinen 2014, 76; Tuomi-Sorjonen 2018, 185.)

Tuloverolaskelma

Verotettava tulo lasketaan veroilmoituslomakkeen (liite 7) tuloverolaskelmalla. Laskelmassa on kaksi saraketta, joista ensimmäinen on elinkeinotoiminnan veronalaisia tuottoja sekä verotuksessa vähennyskelpoisia kuluja varten. Toiseen sarakkeeseen merkitään ne tuotto- ja kuluerät, joiden kirjanpitoon merkitty määrä eroaa verotuksessa huomioon otettavasta määrästä. (Tuomi-Sorjonen 2018, 187.)

Verotettavan tulon esimerkkilaskelma Tuomi-Sorjosta (2018, 187) mukailleen:

Tilikauden voitto	10 000
+ Tuloverot	2 000
+ Puolet edustuskuluista	120
+ Pysäköintivirhemaksut	80
+ Verojen viivästyskorot	40
Verotettava tulo ennen yrittäjävähennystä	12 240
- Yrittäjävähennys 5%	612
Verotettava tulo	11 628

6.1.2 Nettovarallisuuden laskenta taseesta

Nettovarallisuus tarkoittaa verotusta varten laskettua yrityksen varojen ja velkojen erotusta. Nettovarallisuus-lukua tarvitaan toiminimen yrittäjän verotuksessa pääomatulo-osuuden laskentaan. Nettovarallisuuden laskennan perustana on yrityksen tase. Mikäli toiminimen oma pääoma on nolla tai negatiivinen, lasketaan yritystulo kokonaisuudessaan progressiivisesti verotettavaksi ansiotuloksi. Nettovarallisuuden laskennassa oleellista on varojen ja velkojen erotus. Erotuksen ollessa nolla tai negatiivinen, varojen sijoittaminen yritykseen luonnollisesti parantaa tilannetta. Nettovarallisuutta laskettaessa otetaan huomioon varojen kuulumisen yrityksen toimintaan, joten yksityisvarallisuuden siirtäminen yrityksen kirjanpitoon ei kasvata yrityksen nettovarallisuutta. Yrityksen varoihin lasketaan vain sellainen omaisuus, jota käytetään yritystoiminnassa yli 50-prosenttisesti. (Koponen 2011, 245; Mäkinen 2014, 97; Tuomi-Sorjonen 2018, 188; Verotieto 2018, 86.)

Nettovarallisuus lasketaan yrityksen edellisen verovuoden taseesta, eli vuonna 2018 perusteena on vuoden 2017 tase. Uutta yritystä perustettaessa ensimmäisen tilikauden yritystulon pääomatulo-osuus lasketaan aina saman eli ensimmäisen tilikauden tilinpäätöksen taseesta. Nettovarallisuuteen lasketaan myös 30 prosenttia tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Poikkeuksena

muuhun nettovarallisuuteen, palkat lasketaan siltä tilikaudelta, jonka verotuksesta on kysymys. (Tuomi-Sorjonen 2018, 188; Verotieto 2018, 86.)

Luvut nettovarallisuuslaskelmaan poimitaan siis taseesta. Nettovarallisuutta laskettaessa kaluston arvona käytetään verotuksessa vielä poistamatonta menojäännöstä. Toiminimen nettovarallisuuteen lasketaan vain käteisvarat eli ei lainkaan pankkitilillä olevia rahoja.

Nettovarallisuuden esimerkkilaskelma Tuomi-Sorjosta (2018, 189.) mukaillen:

VARAT		VELAT	
Koneet ja kalusto	9 300	Lainat rahoituslaitoksilta	5 000
Tavarat	2 000	Ostovelat	1 000
Saamiset	3 000	Muut velat	2 000
<u>Rahat</u>	<u>1 000</u>	<u>Siirtovelat</u>	<u>1 000</u>
	15 300		9 000
Varat			15 300
- Velat			<u>9 000</u>
= Nettovarallisuus			6 300
+ 30 % palkoista			<u>1 800</u>
= Pääomatulo-osuuden laskentaperuste			8 100

6.1.3 Yritystulon jakaminen pääoma- ja ansiotuloihin

Pääsääntö on, että pääomatulon laskentaperusteesta 20 prosenttia verotetaan pääomatulona ja loput ansiotulona. Ennen verotuksen päättymistä yrittäjä voi kuitenkin vaatia, että pääomatulona verotetaan vain kymmenen prosenttia. Kolmas vaihtoehto on, että yrittäjä vaatii koko yritystulon verottamista ansiotuloinaan. (Koponen 2011, 242; Mäkinen 2014, 137; Tuomi-Sorjonen 2018, 190; Verotieto Oy 2018, 85.) Yrittäjän henkilökohtaisesta veroprosentista riippuen yrittäjän kannattaa laskea etukäteen, mikä näistä vaihtoehdoista olisi hänelle itselleen verotuksellisesti edullisin.

Esimerkki Verotietoa (2018, 85.) mukaillen: Toiminimen verotettavat tulot ovat 12 240 euroa. Yrittäjävähennyksen (5%) jälkeen jaettavaksi yritystuloksi jää 11 628 euroa. Toiminimen nettovarallisuus on 8 100 euroa. Pääomatuloksi nettovarallisuudesta lasketaan 20% eli 1 620 euroa. Ansiotulona jaettavasta yritystulosta on siis 10 008 euroa (11 628 euroa - 1 620 euroa).

6.2 Yrittäjän verotus

Luonnollisen henkilön, kuten yksityisen elinkeinonharjoittajan, saamat tulot jaetaan pääoma- ja ansiotuloihin. Myös toiminimestä saatu yritystulo jaetaan yrittäjän verotuksessa pääoma- ja ansiotuloiksi, joiden jako perustuu yrityksen nettovarallisuuteen. Mikäli toiminnan oma pääoma on nolla tai negatiivinen, lasketaan yritystulo kokonaisuudessaan progressiivisesti verotettavaksi ansiotuloiksi. (Koponen 2011, 242; Verotieto 2018, 86.)

Pääomatulot

Pääomatuloja kerryttävät erilaiset omaisuuden tuottamat tulot, esimerkiksi korkotulot (poissulkien lähdeverollisten tilien korot), vuokratulot, luovutusvoitot, jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus, osinkotulon pääomatulo-osuus ja osakaslaina osakeyhtiöstä. Pääomatuloista voi verotuksessa vähentää pääomatulojen hankkimisesta johtuneet menot. Myös asuntolainan korot ovat vähennettävissä pääomatuloista. Pääomatulon verokanta on 30 prosenttia, mikäli pääomatulot ovat maksimissaan 30 000 euroa vuodessa. Mikäli pääomatuloja on vuositasolla enemmän kuin 30 000 euroa, on verokanta rajan ylittävältä osalta 34 prosenttia. (Tuomi-Sorjonen 2018, 183; Verotieto Oy 2018, 85.)

Ansiotulot

Ansiotulot koostuvat esimerkiksi palkkatuloista, eläketuloista, luontoiseduista, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuudesta sekä osinkotulon ansiotulo-osuudesta. Myös ansiotuloista on verotuksessa vähennettävissä näiden tulojen hankkimisesta johtuneet menot. Mikäli henkilöllä ei ole pääomatuloja, asunto- ja opintolainan korot voidaan vähentää ansiotulon verosta.

Vähennyksenä yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa huomioidaan myös yrittäjän maksama pakollinen YEL-maksu. Vähennys tehdään yrittäjän puhtaasta ansiotulosta. Vakuutusmaksu voidaan huomioida myös yrityksen verotuksessa luonnollisena vähennyksenä, mikäli maksut on suorittanut yritys. (Koponen 2011, 243; Verso 2018.)

Ansiotuloista maksetaan veroa valtiolle progressiivisen tuloveroasteikon mukaan ja asumiskunnalle kunnallisveron mukaan. Mikäli henkilö kuuluu seurakuntaan, maksaa hän ansiotuloistaan myös kirkollisveroa asumiskuntansa mukaisesti. Kelalle maksetaan ansiotulojen perusteella sairausvakuutusmaksu, jonka suuruus prosentteina vahvistetaan vuosittain. Yle-vero määräytyy ansio- ja pääomatulojen yhteismäärän perusteella, ja on enimmillään 163 euroa. (Tuomi-Sorjonen 2018, 183.)

Yksityisotot

Koska ammatinharjoittaja ei voi maksaa itselleen palkkaa, hän voi ottaa ammattiin kuuluvia varoja tai omaisuutta elinkeinotoiminnastaan yksityiseen käyttöönsä niin sanotulla yksityisotolla. Varat tulee ottaa elinkeinotoiminnasta niiden alkuperäiseen hankintahintaan tai sitä alempaan, todennäköiseen luovutushintaan. (Koponen 2011, 250-251) Yksityisotot ei veroteta ammatinharjoittajan tulona, mutta yksityisotoilla voi olla vaikutusta ammatinotoiminnan verojen määrään. Ylisuuret yksityisotot vaikuttavat korkojen vähennysoikeuteen, mikäli yrityksen oma pääoma on negatiivinen. (Salin 2015, 32.)

Arvonlisäverotuksessa tavaran tai palvelun omaan käyttöön ottamista pidetään myyntinä (Äärilä 2017, 799.). Arvonlisäveroa ei kuitenkaan tarvitse maksaa vähäisistä yksityisotoista. Arvonlisäverotuksessa vähäisen oman käytön rajana pidetään 850 euroa. Tuloverotuksessa rajaa ei ole eikä yksityiseen käyttöön siirrettyjen hyödykkeiden hankintahintoja saa vähentää. Mahdolliset arvostusriidat verottajan kanssa yksityistalouteen siirrettävän arvokkaamman omaisuuden käyvästä arvosta kannattaa Kopsen mukaan pyrkiä välttämään hankkimalla arvosta vähintään yhden ulkopuolisen asiantuntijan arvion. (Koponen 2011, 250-251; Salin 2015, 32.)

Toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisellä tilikaudella yksityisotot koskevat vain varoja eli rahaa. Toiminimi Aromaan Metsätyöllä ei ensimmäisellä tilikaudellaan ole vaihto-omaisuutta, mistä olisi mahdollista tehdä omaisuutta koskevia yksityisottoja.

Omaisuuuden yhteiskäyttö

Omaisuuuden yhteiskäyttö on tyypillistä ammatinharjoittajille. Yhteiskäytöllä tarkoitetaan, että sama käyttöomaisuus on sekä elinkeinon että yksityistalouden käytössä. Verotuksen tulolähdejako edellyttää tarkkaa erottelua sekä siitä, kuuluuko käyttöomaisuus elinkeinotulolähteeseen, että siitä, kuinka käyttöomaisuuden kulut jaetaan tulolähteiden kesken. Elinkeinoiminnan tulosta saa vähentää vain elinkeinotulon hankkimisesta aiheutuneet kulut. Yleisimmät riidanaiheet yrittäjän ja verottajan välille syntyvät Kopsen (2011, 246.) mukaan kiinteistö- ja muiden huoneistokulujen kohdentamisesta, puhelinkuluista sekä auto- kuluista. Toiminimi Aromaan Metsätyöllä ei toistaiseksi esiinny omaisuuden yhteiskäyttöä.

6.3 Veroilmoitus ja verotuksen valmistuminen

Verohallinto suorittaa tuloverotuksen verovelvollisen antaman veroilmoituksen (liite 7) perusteella. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen on valmistuttava neljän kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä, mutta käytännössä yksityinen elinkeinonharjoittaja ei tästä neljän kuukauden aikarajasta hyödy, sillä yksityisten elinkeinonharjoittajien on annettava veroilmoituksensa jo verovuotta seuraavan huhtikuun alussa.

Yksityisten elinkeinonharjoittajien verotus päättyy lokakuussa. Mikäli yritykselle jäi maksettavaa jäännösveroa, on vielä ennen verotuksen päättymistä mahdollista maksaa lisäennakkoa. Näin on mahdollista välttyä kokonaan tai osittain yhteisökorolta tai jäännösveron korolta. Jäännösverot tulevat maksuun joulukuussa. (Tuomi-Sorjonen 2018, 180.)

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyöprojektin tarkoituksena oli perehtyä toiminimi Aromaan Metsätyön perustamiseen ja toteuttaa toiminimi Aromaan Metsätyön ensimmäisen tilikauden kirjanpito. Projektin empiirinen työ keskittyi pääasiallisesti toiminimi Aromaan Metsätyön kirjanpidon hoitoon. Teoriapohjan suurimmat pääpainot ovat kuitenkin tilinpäätöksessä ja verotuksessa. Yllättävintä olikin todeta, ettei kirjanpitolaki juuri puutu tilikauden aikaisen kirjanpidon hoitamiseen, vaan kirjanpitolaissa käsitellään lähinnä vain kirjaustyössä käytettäviä välineitä.

7.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda ensimmäisen tilikauden ohjeistus toiminimen ammatinharjoittajalle, jotta hän kykenisi laatimaan seuraavan tilikauden kirjanpidon sekä muut viranomaisilmoitukset itsenäisesti. Toimeksiantajan mukaan opinnäytetyön aiheen käsittely oli toiminimi Aromaan Metsätyön tarpeisiin nähden kattavaa ja työn tavoite saavutettiin. Opinnäytetyöprojektin suunnitelmassa työn valmistuminen oli aikataulutettu marraskuun loppuun. Projektin päätyttyä voidaan projektin todeta pysyneen sille asetetussa aikataulussa. Opinnäytetyöprojektissa luotiin toimiva ohjeistus kirjanpidon hoidosta ammatinharjoittajalle, ja projektin valmistuttua voidaan projektin todeta onnistuneen.

Tälle opinnäytetyöprojektille jatkotutkimusehdotuksena esitän keskittymistä toiminimi Aromaan Metsätyön seuraavilla tilikausilla eteen tuleviin asiakokonaisuuksiin. Näitä ovat esimerkiksi alihankinta, tilinpäätöksen analysointi ja toiminnan kehittäminen analysoinnin pohjalta.

7.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja hyödynnettävyys

Opinnäytetyö on luotettava, sillä teoria ja käytäntö ovat kulkeneet rinnan koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyöhön on kirjoitettu teoriaa pääsääntöisesti vain siltä osin, kuin sitä on käytännössä sovellettu. Pohdintaa kirjoitettaessa käytännön kirjanpityössä on kesken vain tilinpäätös ja verotus, joka perustuu tilinpäätöksen lukuihin. Tilinpäätöksen ja verotuksen keskeneräisyydestä johtuen myös käytännön esimerkkejä on näissä kappaleissa (kappaleet 5 ja 6) hiukan muuta työtä vähemmän.

Viitekehys tuntui aluksi laajalta, ja monesta kokonaisuudesta olisi voinut kirjoittaa tätä opinnäytetyötä laajemminkin. Laajempi teoria ei kuitenkaan välttämättä olisi edistänyt toiminimi Aromaan Metsätyötä. Työtä on tiivistetty, ja tästä syystä pois on jäänyt myös esimerkiksi alihankintaa käsittelevä kappale, joka oli viitekehyksessä mukana vielä projektin

suunnitelmassa. Empiirisen osion työskentelyssä on tehty ja pohdittu kirjanpidollisia valintoja pitkin tilikautta. Kirjanpidolliset ratkaisut on tehty yhdessä toimeksiantajan kanssa. Tehdyt ratkaisut ovat olleet toimivia ja ne on tehty tulevaisuutta ajatellen. Esimerkiksi yhdenkertaisen kirjanpidon ajatuksesta luovuttiin ja tehtiin kirjanpito alusta alkaen kahdenkertaiseksi.

Ohjeistuksessa perehdytään käytännön kirjanpitoon ja verotusasioihin toimeksiantajan oman kirjanpidon kautta. Toimeksiantajalle työ on ajankohtainen ja tarpeellinen. Työ koostuu yrityksen ensimmäisestä tilikaudesta. Toimeksiantaja koki opinnäytetyöprojektin erittäin hyödylliseksi sekä itselleen että yritykselleen, ja uskoi ohjeistuksen olevan hyödynnettävissä myös muiden mikroyrityksinä toimivien toiminimien ensimmäisen tilikauden hoidossa.

7.3 Oman oppimisen ja ammatillisen kehittymisen arviointi

Henkilökohtaisia kehittymistavoitteitani tämän projektin myötä olivat kirjanpidon ja etenkin vero-osaamisen kehittäminen. Oma tietotaito on opinnäytetyöprojektin edetessä kehittynyt näiden osalta huomattavasti. Koulussa opittua teoriaa on viety käytäntöön, jonka on todettu olevan koulussa tehtyjä tehtäviä monimutkaisempaa. Paljon olen myös saanut opiskella uutta, etenkin verotuksen osalta. Kuten Äärilä ym. (2017, 5.) toteavat, arvonlisäverolaki on varsin vaikeaselkoinen ja jättää monia tärkeitä kysymyksiä tulkinnanvaraisiksi.

Materiaalia oli toisaalta saatavilla runsaasti. Esimerkiksi lakitekstit ovat laajoja ja sisältävät valtavan määrän tietoa. Toisaalta taas materiaalia oli niukasti, sillä pelkästään ammattiharjoittajille suunnattua kirjallisuutta ei juuri ollut tarjolla. Lähdemateriaaleista oli siis osattava poimia aina vain juuri tätä toiminimeä koskevat kohdat. Välillä tuli kirjoitettua teoriaa aiheesta, mille ei käytännössä ollut tarvetta. Nämä osiot on toki lopullisesta työstä poistettu.

Työssäni tilintarkastajan assistenttina olen läpikäynyt monia eritasoisia tilinpäätösaineistoja. Kirjanpitäjänä toimiminen oli minulle kuitenkin uutta ja toi ehdottomasti lisää perspektiiviä myös tilinpäätösten analysointiin jatkossa. Toivottavasti pääsen myös jakamaan tietoani tämän projektin myötä oppimistani asioista.

Lähteet

Aktia 2018. Viitenumeralaskuri. Luettavissa: <https://www.aktia.fi/fi/viitenumeralaskuri>. Luettu: 4.8.2018.

Alavalkama, S. 2018. Yrittäjän 4 tavallista virhettä. *Talouselämä*, 71, 09/18, s. 53-57.

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>. Luettu: 4.8.2018.

Atrill, P. & McLaney, E. 2017. *Accounting and finance for non-specialists*. Pearson Education Limited. New York.

Backman, S. 2008. *Opinnäytetyö: Pienyrityksen taloushallinto ja sen hoitaminen yhteistyössä tilitoimiston kanssa*. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Helsinki.

Burns, P. 2014. *New venture creation: A framework for entrepreneurial start-ups*. Palgrave Macmillan. New York.

Dyson, J. & Franklin, E. 2017. *Accounting for non-accounting students*. Pearson Education Limited. New York.

Haaramo, V. & Honkamäki, T. & Kampman, H. & Kaskimies, K. & Koila, T. & Mäkikangas, L. & Niemistö, A. & Paski, J. & Rekola, M. & Rönkkö, J. & Vierros, H. & Väinölä, M. & Ylirantala, E. 2018. *Kirjanpitolaki – normeista käytäntöön*. ST-Akatemia Oy. Helsinki.

Holopainen, T. (toim.) 2018. *Yrityksen perustamisopas*. Asiatieto Oy. Espoo.

Järvinen, M. & Kari, M. 2017. *Yritä, erehdy, onnistu – Helppo opas yrittäjyyteen*. Otava. Helsinki.

Kaisanlahti, T. & Leppiniemi, J. 2016. *Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätös*. Talentum Pro. Helsinki.

Karttunen, J. 2011. *Hyvä tilinpäätöstapa pienille yrityksille*. Suomen Taloushallintoliitto ry. Helsinki.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kirjanpitoasetus>.
Luettu: 10.7.2018.

Kirjapitolaki 30.12.1997/1336. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kirjanpitolaki#L4P6>.
Luettu: 10.7.2018.

Kirjanpitolautakunnan lausunto 1854/14.9.2010. Luettavissa: www.edilex.fi > etusivu > oikeuskäytäntö > kirjanpitolautakunta > KILA 1854. Luettu: 12.8.2018.

Koponen, J. 2011. Yrittäjän verokäsikirja. Verotieto Oy. Helsinki.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360#L3>. Luettu: 6.10.2018.

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170444>. Luettu: 23.11.2018.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558#L1P3>. Luettu: 23.11.2018.

Leppiniemi, J. 2013. Tee oikein – älä erehdy tilinpäätöksessäsi tai verotuksessasi. Suomen Yrittäjien Sypoint Oy. Helsinki.

Lindblad, U. 2017. Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätös käytännönläheisesti. Helsingin seudun kauppakamari. Helsinki.

Mäkinen, L. 2014. Yrittäjän ja kirjanpitäjän vero-opas. Yrityskirjat Oy. Helsinki.

Osuuspankki 2018a. Uusi yrittäjä - Starttipaketti. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/yritykset/teemat/uusi-yrittaja/starttipaketti>. Luettu: 8.9.2018.

Osuuspankki 2018b. OP-Visa Business Card. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/yritykset/maksuliike-ja-kassanhallinta/yrityskortit/op-visa-business-card>. Luettu: 8.9.2018.

Osuuspankki 2018c. Laskujen lähettäminen sähköisesti. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/yritykset/maksuliike-ja-kassanhallinta/laskutus-ja-saapuvat-maksut/laskujen-lahettaminen-sahkoisesti>. Luettu: 8.9.2018.

Osuuspankki 2018d. Vastuuvakuutus. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/yritykset/riskienhallinta/vakuutukset/toiminta/vastuuvakuutus>. Luettu: 9.9.2018.

Patentti- ja rekisterihallitus 2018. Kaupparekisteri. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yleista.html>. Luettu: 9.9.2018.

Rekola-Nieminen, L. 2016. Kirjanpitolaki käytännössä. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Salin, M. 2015. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan verokirja. Verotieto Oy. Helsinki.

Starttiraha 2013. Kaikki tarvitsemasi tieto starttirahasta. Luettavissa: <http://starttiraha.org/>. Luettu: 10.7.2018.

Suomen Yrittäjät 2018. Yrittäjyystilastot. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/yrittajyystilastot.pdf>. Luettu: 3.11.2018.

Suomisanakirja 2018. Kirjanpito. Luettavissa: <https://www.suomisanakirja.fi/kirjanpito>. Luettu: 22.11.2018.

Tomperi, S. 2017. Käytännön kirjanpito. Edita. Helsinki.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuloverolaki>. Luettu: 6.10.2018.

Tuomi-Sorjonen, P. 2018. Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Tilastokeskus 2018. Suomen virallinen tilasto (SVT): Aloittaneet ja lopettaneet yritykset [verkkojulkaisu]. Luettavissa: <https://www.stat.fi/til/aly/index.html>. Luettu: 9.9.2018.

Tili-instituuttisäätiö 2018. Raportointikoodisto. Luettavissa: <https://www.raportointikoodisto.fi/>. Luettu: 7.8.2018.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Rakennusrahastot.fi. Luettavissa: <https://www.rakennusrahastot.fi/mita-rakennusrahastot-ovat>. Luettu: 4.8.2018.

Valtioneuvoston asetus arvonlisäverosta 21.12.2016/1356. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161356?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=arvonlis%C3%A4veroasetus>. Luettu: 4.8.2018.

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753>. Luettu: 4.8.2018.

Verohallinto 2018a. Ennakonperintärekisteri. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/ennakkoperintarekisteri/>. Luettu: 9.9.2018.

Verohallinto 2018b. Veroilmoitus - liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Luettavissa: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/veroilmoitus_ja_verotuspaato/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/. Luettu: 3.11.2018.

Verohallinto 2018c. Lomake 5. Luettavissa: https://www.vero.fi/contentassets/b6bda4ca4512441c869470c965eaae3b/3049v18_5_w.pdf. Luettu: 4.11.2018.

Verohallinto 2018d. Lomake 62. Luettavissa: https://www.vero.fi/contentassets/561a0a114866474197784f79d233d020/3050_v18_62_w_tal.pdf. Luettu: 4.11.2018.

Verotieto Oy 2018. Yrityksen verotietopaketti 2018. Verotieto Oy. Helsinki.

Verso 2018. Yrittäjälle: YEL-vakuutus ja YEL-maksu Luettavissa: <https://www.elake-verso.fi/yrittajalle>. Luettu: 9.9.2018.

Yrittäjän eläkelaki 22.12.2006/1272. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061272>. Luettu: 9.9.2018.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ 2018. Y3- ja henkilötietolomake. Luettavissa: https://www.ytj.fi/stc/ytjliitteet/y3_ja_henkilotietolomake.pdf. Luettu: 10.9.2018.

Äärilä, L. & Nyrhinen, R. & Hyttinen, P. & Lamppu, K. 2017. Arvonlisäverotus käytännössä. Talentum. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Y3- ja henkilötietolomake

YRITYS- JA
YHTEISÖTIETOJÄRJESTELMÄ

Viranomaisen merkintöjä

PERUSTAMISILMOITUS

Yksityinen elinkeinonharjoittaja,
maa- ja metsätalouden harjoittaja

Y3

Lomakkeella voit ilmoittautua tai hakeutua kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakkoperintärekisteriin ja työnantaja-rekisteriin.

Lähetä lomake osoitteeseen Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) - Verohallinto, Yritystietojärjestelmä, PL 2000, 00231 HELSINKI

Yrityksen nimi (annetut toiminimet rekisteröidään alla olevassa järjestyksessä)	
Toiminimi (varmistuu vasta, kun nimi on hyväksytty kaupparekisterissä)	
Toinen nimivaihtoehto	Kolmas nimivaihtoehto
Yritys ilmoittautuu (ilmoita tiedot Verohallinnolle sivulla 3–4)	
☐ Kaupparekisteriin (liitä mukaan kultti käsittelymaksusta)	

Rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö kaupparekisteriin / kiirehtimispyyntö (ei koske osoite- ja yhteystietomuutoksia) Kaupparekisteri-ilmoitukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Poikkeuksia voidaan tehdä vain painavan syyn perusteella. Pyyntö huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.
☐ Merkitse rasti, jos kyseessä on rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö. Huom. Perustele pyyntö erillisellä liitteellä.

YTJ 10031

Kotipaikka	
Kunta (Suomessa oleva)	Ulkomaisen yrityksen kotipaikka

Muut mahdolliset toiminimet (täytä tarvittaessa)	
Rinnakaistoinimet (toiminimen vieraskieliset käännökset)	
Aputoiminimi	Aputoiminimellä harjoitettava toiminta
Aputoiminimi	Aputoiminimellä harjoitettava toiminta

Henkilötiedot (täytä lisäksi henkilötietolomake)			
Nimi (sukunimi, etunimet)	Syntymäaika (pp.kk.vvvv)	Kieli	Kansalaisuus (jos ei Suomen)
		suomi ruotsi	

Julkiset yhteystiedot PRH ja Verohallinto (posti- tai käyntiosoite on pakollinen)						
Postiosoite (katu tai tie)	talon no.	Porras	Huoneiston no.	PL	Postinumero	Postitoimipaikka
Käyntiosoite (katu tai tie)	talon no.	Porras	Huoneiston no.	Postinumero	Postitoimipaikka	
Sähköposti	Puhelin	Kotisivun osoite				

Tilikausi			
	pp.kk.vvvv	Ensimmäisen tilikauden päättymispäivä (enintään 18 kk)	pp.kk.vvvv
Toiminnan alkaminen			

Seuraava tilikausi alkaa automaattisesti ensimmäisen tilikauden jälkeen ja kestää vuoden.

Y3

☐ Yritys jatkaa edeltävän yrityksen elinkeinotoimintaa tai liiketoimintaa (esim. ky:stä toiminimeksi), ks. täyttöohje. Täytä lisäksi henkilötietolomake.	
Edeltävän yrityksen nimi	Y-lunnus

Kaupparekisteriin ilmoitettava toimiala (kirjoita täydellinen toimiala)

Verohallintoon ilmoitettava päätoimiala (viisinumeroinen TOI 2008 -luokituksen mukainen koodi, lisätietoja koodista on Tilastokeskuksen sivulla)

Liitelomake Verohallinnolle
☐ 6206 Selvitys ulkomaisen liikkeen- ja ammatinharjoittajan toiminnasta Suomessa

Lisätietoja tästä ilmoituksesta antaa (esim. asiamies tai tiloimisto)		
Henkilön ja yrityksen nimi		
Postiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Puhelin	Sähköposti	

Lisätietoja

Päiväys ja allekirjoitus		
Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	Puhelin

Rekisteriseloste: Henkilötietolain 24 §:n mukaisen tiedon lomakkeeseen liittyvistä rekistereistä saa osoitteesta yfi.fi sekä Patentti- ja rekisterihallituksesta ja Verohallinnosta.

Y3**VEROHALLINTOON ILMOITETTAVAT TIEDOT**

Vain Verohallintoon ilmoitettava postiosoite (jos eri kuin sivulla 1)						
Postiosoite (katu tai tie)	Talon nro	Porras	Huoneiston nro	PL	Postinumero	Postitoimipaikka

YTJ 10033

Ilmoittaudun arvonlisäverovelvolliseksi	alkaen (pp.kk.vvvv)	En katso olevani arvonlisäverovelvollinen (liitä mukaan selvitys perusteluista)	alkaen (pp.kk.vvvv)
☐ liike toiminnasta ☐ ostoista tai omasta käytöstä ☐ EU-palvelumyynneistä ilmoituksenantovelvolliseksi ☐ alkutuotannosta ☐ taide-esineen myynnistä (AVL 79 c §)		Peruste sille, että en katso olevani arvonlisäverovelvollinen ☐ vähäinen liike toiminta (AVL 3 §, 10 000 euroa) ☐ terveyden- ja sairaanhoitopalvelut (AVL 34 §) ☐ sosiaalipalvelut (AVL 37 §) ☐ koulutuspalvelut (AVL 39 §) ☐ rahoitus- ja vakuutuspalvelut (AVL 41 § ja 44 §) ☐ esiintymispalkkio tai tekijänoikeuskorvaukset (AVL 45 §) ☐ kiinteistön luovutukset (AVL 27 §) ☐ muu veroton toiminta, mikä? <div style="background-color: #cccccc; height: 15px; width: 100%;"></div>	
Hakeudun arvonlisäverovelvolliseksi	alkaen (pp.kk.vvvv)		
☐ kiinteistön käyttöoikeuden luovuttajana (AVL 12 § ja 30 §, liitä mukaan kopio vuokrasopimuksesta tai muu selvitys vuokratilavasta kohteesta ja vuokratilasta) ☐ vähäisestä liike toiminnasta (AVL 3 §, 10 000 euroa) ☐ yhteisö hankinnasta (AVL 26 f §) ☐ alkutuotannosta ☐ taide-esineen tekijänä (AVL 79 c §)			

	Puolison allekirjoitus ja nimen selvennys
☐ Merkitse rasti, jos puoliset harjoittavat toimintaa yhdessä	

Maa- ja metsätalouden harjoittaja Ilmoita tässä päivä, jos maa- tai metsätila on hankittu kuluvana vuonna. Liitä mukaan kopio saantokirjasta, esim. kauppakirjasta tai lahjakirjasta.	pp.kk.vvvv

Hakeudun ennakkoperintärekisteriin (EPL 25 §) (Rekisteriin merkitään aikaisintaan ilmoituksen saapumispäivästä alkaen)	alkaen (pp.kk.vvvv)
Ilmoittaudun säännöllisesti palkkoja maksavaksi työnantajaksi	alkaen (pp.kk.vvvv)

Y3

Oma-aloitteisten verojen verokausi Jos yrityksen liikevaihto on enintään 100 000 euroa kalenterivuodessa, arvonlisäveron, ennakonpidätykset, työnantajan sosiaaliturvamaksun ja lähdeverot voi ilmoittaa ja maksaa neljännesvuoden jaksoissa. Jos liikevaihto on enintään 30 000 euroa, arvonlisäveron voi ilmoittaa ja maksaa kalenterivuosittain ja muut verot neljännesvuosittain. Liikevaihtoon lasketaan myös yrityksen ulko- mainen liikevaihto.			
☐ Kalenterivuoden liikevaihto on enintään 30 000 euroa	☐ Kalenterivuoden liikevaihto on 30 001–100 000 euroa		
☐ Kalenterivuoden liikevaihto on yli 100 000 euroa			
Haluttu verokausi arvonlisäverotuksessa		Haluttu verokausi työnantajasuorituksissa	
☐ vuosi	☐ neljännesvuosi	☐ neljännesvuosi	☐ kuukausi
☐ neljännesvuosi	☐ kuukausi	☐ kuukausi	
☐ kuukausi			
Olen alkutuottaja tai taide-esineen tekijä ja arvonlisäveron verokausi on normaalisti vuosi.			
Haluan, että arvonlisäveron verokausi on ☐ neljännesvuosi ☐ kuukausi			
Verohallinto päättää verokauden pituuden ja lähettää siitä kirjallisen ilmoituksen.			

Kirjanpidon muoto	☐ yhdenkertainen	☐ kahdenkertainen
--------------------------	---	--

YTJ 10034

Ennakkoveroa koskevat tiedot			
☐ Haen ennakkoveroa sähköisesti (vero.fi/verokortti)			
	euroa		euroa
Ensimmäisen tilikauden arvioitu liikevaihto		Ensimmäisen tilikauden arvioitu tulos	

Lisätietoja

Yrityksen toiminimi:	
Y-tunnus:	Ilmoituksen diaarinumero:

Merkitse täille lomakkeelle viranomaiskäyttöön tarkoitetut henkilötiedot*:

- suomalainen henkilötunnus

- postiosoite, jos henkilö asuu muualla kuin Suomessa

Jos henkilöllä on suomalainen henkilötunnus ja jos hän asuu Suomessa, älä täytä postiosoitetta. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoita henkilötunnuksen sijaan syntymäaika.

Jos ilmoitettavia henkilöitä on enemmän kuin lomakkeelle mahtuu, tulosta jatkolomakkeeksi PRH:n kotisivulta henkilötietolomake.

Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus
Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Postiosoite (ei Suomessa oleva)	Maa		Kansalaisuus

*Henkilötunnuksen tunnusosa ja ulkomailla asuvan kotiosoite luovutetaan kaupparekisteristä vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetyt edellytykset (kaupparekisterilaki 1a §).

Lähde: Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ 2018. Y3- ja henkilötietolomake. Luettavissa:
https://www.ytj.fi/stc/ytjliitteet/y3_ja_henkilotietolomake.pdf. Luettu: 10.9.2018.

Liite 2. Toiminimi Aromaan Metsätyön laskutus pohja.

Aromaän Metsätyö

Kaitarannantie 20
23310 Taivassalo

Mhy Lounametsä

Lisätiedot

Ennakkoraivaus 5-13.6.2018

LASKU

Päiväys 20.7.2018
Laskun numero 201807
Eräpäivä 3.8.2018
Viivästyskorke 8.0%
Viitenumero 2 018 074

Kuvaus	Määrä	Yksikkö	ä hinta	Alv %	Alv €	Yhteensä
Ennakkoraivaus	1,6	ha	190,00 €	24 %	72,96 €	376,96 €

Veroton hinta yht 304,00 €
Arvonlisävero yht 72,96 €
Yhteensä 376,96 €

Pyydämme käyttämään maksaessanne viitenumeroa: 2018074

Aromaän Metsätyö
Kaitarannantie 20
23310 Taivassalo
Y-tunnus: 2872962-9

Ville Aromaä
Puh. 040-8352586
Email: ville.aromaa@hotmail.com

Pankki OP Taivassalo
Tilinumero
IBAN FI33 5456 1620 0197 82

Liite 3. Verottajan lähettämä selvityspyyntö.

Selvityspyyntö

1

.540A.L0008206351

Ville [REDACTED] Aromaa
Kaltarannantie 20
23310 TAINVASSALO

11.04.2018

Asiakirjan tunnus
L0008206351

Arvonlisäverotietojen käsittelemiseksi tarvitaan lisätietoja

Verovelvollinen: Ville Aromaa, henkilötunnus [REDACTED]

Verohallinto on vastaanottanut veroilmoituksesi arvonlisäverosta verokaudelta 4/2017.

Tarvitsemme lisätietoja tietojen käsittelemistä varten.

Olet ilmoittanut verokaudelta 12/2017 (4.vuosineljännes) antamallasi arvonlisäveron veroilmoituksella vähennettäviä arvonlisäveroja 2398,16 euroa.

Vähennysoikeuden selvittämiseksi pyydän toimittamaan kopion / otteen kirjanpidon Alv-saamisten tilistä (vähennettävät arvonlisäverot) ajalta 1.12. - 31.12.2017 ja liittämään mukaan kopiot 2 - 4 suurimmasta ostolaskusta joiden sisältämä arvonlisävero on ilmoitettu verokauden vähennettävissä veroissa.

Jos emme saa pyydettyjä tietoja viimeistään 25.04.2018, poikkeamme antamistasi tiedoista seuraavasti:

Lisäykset verokauden 4/2017 tietoihin

arvonlisävero 2 398,16 euroa

Lisäksi tietojen ilmoittamatta jättämisestä voi olla seurauksena veronkorotus. Maksamattomalle verolle lasketaan myös viivästyskorkoa. Voit antaa kirjallisen selvityksen ennen veronkorotuksen määräämistä. Selvitys on annettava viimeistään 25.04.2018.

Anna selvitys OmaVerossa (vero.fi/omavero). Tarvittaessa voit antaa selvityksen paperilla. Jos annat selvityksen paperilla, lähetä vastauksesi mukana kansilehti, joka on tämän kirjeen liitteenä. Postita vastaus kansilehdellä kerrottuun osoitteeseen.

Jos tarvitset apua selvityksen antamisessa, voit ottaa yhteyttä minuun.

Susan Läylönen
verosihteeri
puh. 029 513 3673 (puhelun hinta pvm./mpm.)

En ole tavoitettavissa 12.04.2018–22.04.2018.

Sovelletut oikeusohjeet:
Arvonlisäverolaki 102 §, 102 a §

Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä 21 §, 25 § 26 §, 37 § 1 mom 1 kohta, 38 § 1 mom, 40 § 1 mom

Laki veronlisäyksestä ja viivekorosta 5 a §, 5 b §

Veronkantolaki 7 §

Lisätietoja Veron.fi/oma-aloitteiset
Liitteet Vastausohje (kansilehti)

Liite 4. Toiminimi Aromaan Metsätyön tuloslaskelma 1.12.2017-6.5.2018.

Aromaان Metsätyö

1.12.2017-6.5.2018

TULOSLASKELMA

LIKEVAIHTO	<u>804,00</u>
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-643,29
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-643,29
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	0,00
Eläkekulut	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-1192,31
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1192,31
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-836,71</u>
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-3703,91
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korko- ja rahoitustuotot	2,60
Korko- ja rahoituskulut	-205,44
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	<u>-202,84</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	<u>-3906,75</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA	-3906,75
Tuloverot	
Tilikauden verot	0,00
Laskennalliset verot	0,00
Tuloverot yhteensä	<u>0,00</u>
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u><u>-3906,75</u></u>

Liite 5. Pienyrityksen kululajikohtainen tuloslaskelma.

Tilikausi	1.1.2019-31.12.2019	1.12.2017-31.12.2018
1. LIIKEVAIHTO	0,00	0,00
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos, (+) lisäys tai (-) vähennys	+/- 0,00	+/- 0,00
3. Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
4. Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
5. Materiaalit ja palvelut		
a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
aa) Ostot tilikauden aikana	0,00	0,00
ab) Varastojen muutos		
(-) lisäys tai (+) vähennys	-/+ 0,00	-/+ 0,00
b) Ulkopuoliset palvelut	0,00	- 0,00
6. Henkilöstökulut		
a) Palkat ja palkkiot	0,00	0,00
b) Henkilösivukulut		
ba) Eläkekulut	0,00	0,00
bb) Muut henkilösivukulut	0,00	- 0,00
7. Poistot ja arvonalentumiset		
a) Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00
c) Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	- 0,00
8. Liiketoiminnan muut kulut	- 0,00	- 0,00
9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	0,00	0,00
10. Rahoitustuotot ja -kulut		
a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	0,00	0,00
b) Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä	0,00	0,00
c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
ca) Saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00
cb) Muilta	0,00	0,00

d) Muut korko- ja rahoitustuotot				
da) Saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
db) Muilta	0,00		0,00	
e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	- 0,00		- 0,00	
f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista	- 0,00		- 0,00	
g) Korkokulut ja muut rahoituskulut				
ga) Saman konsernin yrityksille	- 0,00		- 0,00	
gb) Muille	- 0,00	+/- 0,00	- 0,00	+/- 0,00
11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		0,00		0,00
12. Tilinpäätössiirrot				
a) Poistoeron muutos,				
(-) lisäys tai (+) vähennys	-/+ 0,00		-/+ 0,00	
b) Verotusperusteisten varausten muutos, (-) lisäys tai (+) vähennys	-/+ 0,00		-/+ 0,00	
c) Konserniavustus	0,00	-/+ 0,00	0,00	-/+ 0,00
13. Tuloverot		- 0,00		- 0,00
14. Muut välittömät verot		- 0,00		- 0,00
15. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		0,00		0,00

Lähteet:

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753>. Luettu: 4.8.2018.

Karttunen, J. 2011. Hyvä tilinpäätöstapa pienille yrityksille. Suomen Taloushallintoliitto ry. Helsinki.

Liite 6. Pienyrityksen tasekaava.

Tilikauden päättymispäivä	31.12.2019		31.12.2018	
V a s t a a v a a				
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
1. Kehittämismenot	0,00		0,00	
2. Aineettomat oikeudet	0,00		0,00	
3. Liikearvo	0,00		0,00	
4. Muut aineettomat hyödykkeet	0,00		0,00	
5. Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
II Aineelliset hyödykkeet				
1. Maa- ja vesialueet	0,00		0,00	
- erikseen kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot, jotka on aktivoitu kirjanpitolain 5 luvun 11 §:n mukaisesti	0,00		0,00	
2. Rakennukset ja rakennelmat	0,00		0,00	
- erikseen kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot, jotka on aktivoitu kirjanpitolain 5 luvun 11 §:n mukaisesti	0,00		0,00	
3. Koneet ja kalusto	0,00		0,00	
4. Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00	
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00
III Sijoitukset				
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
3. Osuudet omistusyhteisy yrityksissä	0,00		0,00	
4. Saamiset omistusyhteisy yrityksiltä	0,00		0,00	
5. Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
6. Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
B VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Vaihto-omaisuus				
1. Aineet ja tarvikkeet	0,00		0,00	
2. Keskeneräiset tuotteet	0,00		0,00	
3. Valmiit tuotteet/tavarat	0,00		0,00	
4. Muu vaihto-omaisuus	0,00		0,00	
5. Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00

II Saamiset, erikseen pitkäaikaiset				
1. Myyntisaamiset,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
3. Saamiset omistusyhteisyryksiltä,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
4. Lainasaamiset,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
5. Muut saamiset,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
6. Maksamattomat osakkeet/osuudet,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
7. Siirtosaamiset,	0,00		0,00	
erikseen pitkäaikaiset	0,00	0,00	0,00	0,00
III Rahoitusarvopaperit				
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
2. Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
3. Muut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset		0,00		0,00
Tilikauden päättymispäivä				
	31.12.2019		31.12.2018	
V a s t a t t a v a a				
A OMA PÄÄOMA				
I Osake-, osuus- tai muu				
vastaava pääoma		0,00		0,00
II Ylikurssirahasto		0,00		0,00
III Arvonkorotusrahasto		0,00		0,00
V Muut rahastot				
1. Sijoitetun vapaan oman				
pääoman rahasto	0,00		0,00	
2. Vararahasto	0,00		0,00	
3. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen				
mukaiset rahastot	0,00		0,00	
4. Käyvän arvon rahasto	0,00		0,00	
5. Muut rahastot	0,00	0,00	0,00	0,00
V Edellisten tilikausien voitto (tappio)		0,00		0,00
VI Tilikauden voitto (tappio)		0,00		0,00

B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

1. Poistoero	0,00		0,00	
2. Verotusperusteiset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00

C PAKOLLISET VARAUKSET

1. Eläkevaraukset	0,00		0,00	
2. Verovaraukset	0,00		0,00	
3. Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00

D VIERAS PÄÄOMA, erikseen pitkäaikainen

1. Joukkovelkakirjalainat, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
2. Vaihtovelkakirjalainat, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
3. Lainat rahoituslaitoksilta, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
4. Takaisinlainat työeläkevakuutus- laitoksilta, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
5. Saadut ennakot, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
6. Ostovelat, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
7. Rahoitusvekselit, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
8. Velat saman konsernin yrityksille, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
9. Velat omistusyhteisyriksille, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
10. Muut velat, erikseen pitkäaikaiset	0,00		0,00	
11. Siirtovelat, erikseen pitkäaikaiset	0,00	0,00	0,00	0,00

Lähteet:

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753>. Luettu: 4.8.2018.

Karttunen, J. 2011. Hyvä tilinpäätöstapa pienille yrityksille. Suomen Taloushallintoliitto ry. Helsinki.

Liite 7. Lomake 5. Elinkeinotoiminnan veroilmoitus liikkeen- tai ammatinharjoittajalle.

Verohallinto
PL 700
00052 VERO

ILMOITA VERKOSSA
vero.fi/omavero

**5 ELINKEINOTOIMINNAN
VEROILMOITUS
LIIKKEEN- TAI AMMATINHARJOITTAJA**

Tätä lomaketta käyttävät liikkeen- tai ammatinharjoittajat.

Viimeinen palautuspäivä

1 Henkilötiedot ja verovuosi

Nimi	Y-tunnus tai henkilötunnus	Verovuosi
Tilikausi (ppkkvvvv–ppkkvvvv)	Toimiala (Tilikausi- tai toimialatiedon korjaukset eivät välity eteenpäin. Ilmoita muutokset yfj.fi:n kautta.)	
Veroilmoitusta täydentäviä tietoja antaa (nimi)	Puhelinnumero	
☐ Vaadin ulkomaisen veron hyvittämistä. (täytä lomake 70)	☐ Kahdenkertainen kirjanpito	

2 Tuloverolaskelma

2.1 Elinkeinotoiminnan tuotot

30491

	Kirjanpito		Verotus	
	euroa	snt	euroa	snt
Liikevaihto				
Saadut avustukset ja tuet¹⁾				
Liiketoiminnan muut tuotot				
Tuloutus yksityiskäytöstä, jos yksityiskäytön kulut on vähennetty kirjanpidossa				
Auton yksityiskäyttö (erittele sivulla 3 kohdassa 6)				
Tavaroiden yksityiskäyttö				
Muu yksityiskäyttö				
Osingot ja ylijäämät				
Osingot julkisesti noteeratuista yhtiöistä				
Veronalainen osuus				
Osingot muista kuin julkisesti noteeratuista yhtiöistä				
Veronalainen osuus				
Ylijäämät julkisesti noteeratuista osuuskunnista Suomesta, muista EU/ETA-maista ja sellaisista ETAn ulkopuolisista maista, joiden kanssa Suomella on verosopimus				
Veronalainen osuus				
Ylijäämät muista kuin julkisesti noteeratuista osuuskunnista Suomesta, muista EU/ETA-maista ja ETAn ulkopuolisista maista ..				
Veronalainen osuus				
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot				
Varausten vähennys				
Muut veronalaiset tuotot (ei tilikauden tuloslaskelmassa)				
ELINKEINOTOIMINNAN VERONALAISET TUOTOT YHTEENSÄ				
2.2 Tuloslaskelman verovapaat tuotot				

VEROH3049 1.2018 (sivu 14)

¹⁾ Merkitse tähän kohtaan vain suoraan tulotetut avustukset ja tuet.

Y-tunnus tai henkilötunnus	Verovuosi

30492

2.3 Elinkeinotoiminnan kulut		Kirjanpito		Verotus	
		euroa	snt	euroa	snt
Ostot ja varastojen muutokset					
Ulkopuoliset palvelut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Eläke- ja henkilösivukulut					
Poistot (erittele osassa 5 tai täytä lomake 62)					
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 24, 30–34, 36–41 §)					
Edustuskulut					
Vähennyskelpoinen osuus 50 % (EVL 8 § 8 kohta)					
Vuokrat					
Muut vähennyskelpoiset kulut					
Korkokulut					
Vähennyskelpoinen osuus (osassa 11 laskettu korko ei ole vähennyskelpoinen)					
Muut rahoituskulut					
Varausten lisäykset					
Lisävähennykset (erittele sivulla 3 kohdassa 9 ja 10)					
Kirjanpidon ulkopuoliset vähennyskelpoiset kulut (esim. koulutusvähennys, täytä lomake 79)					
ELINKEINOTOIMINNAN VEROTUKSESSA VÄHENNYSKELPOISET KULUT YHTEENSÄ					
Vähennyskelvottomat kulut (eivät saa sisältyä edellisten kohtien vähennyskelpoisiin kuluihin)					
Välittömät verot					
Sakot ja muut rangaistusmaksut					
Muut vähennyskelvottomat kulut					
ELINKEINOTOIMINNAN TULOS (tuottojen ja kulujen erotus, kun tulos on positiivinen) +					
ELINKEINOTOIMINNAN TAPPIO (tuottojen ja kulujen erotus, kun tulos on negatiivinen) -					
3 Vaatimus tappion vähentämisestä pääomatuloista				euroa	snt
Pääomatuloista vähennettävän elinkeinotoiminnan tappion määrä Vaatimus on yrittäjäpuolisoiden yhteinen, jos he harjoittavat elinkeinotoimintaa yhdessä.					
4 Yritystulon jako yrittäjäpuolisoiden kesken Täytä sarakkeet Yrittäjä ja Puoliso, jos yritystulo jaetaan puolisoitten kesken.					
Osuus elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta (prosenttiosuus)		Yrittäjä		Puoliso	
		%	%	%	%
Työskentely liikkeessä (prosenttiosuus)		Yrittäjä		Puoliso	
		%	%	%	%
5 Irtalmen käyttömaksuuden hankintamenosta tehdyt poistot (EVL 30 §, 31 §) Erittele hankintamenosta tehdyt poistot tässä, jos sinulla on vain irtainta käyttömaksuutta. Jos sinulla on myös muuta kuin irtainta käyttömaksuutta, täytä lomake 62.					
Verotuksessa jäljellä oleva menoäännös verovuoden alussa				euroa	snt
Lisäys verovuoden aikana					
Luovutushinnat ja vakuutuskorvaukset					
Verovuoden poistot					
Lisäpoisto (EVL 32 §)					
Verotuksessa jäljellä oleva menoäännös verovuoden lopussa				euroa	snt

VEROH 3049 1.2018 (4vu2/4)

Y-tunnus tai henkilötunnus	Verovuosi

6 Selvitys käyttöomaisuuteen sisältyvien tai leasing-sopimuksella vuokralle otettujen henkilö- ja pakettiautojen kuluista sekä muiden osittain yksityiskäytössä olleiden ajoneuvojen kuluista (ei sisällä luontoisetsuautojen kuluja ja kilometrejä)

Käyttöomaisuuteen sisältyy		henkilöauto/-autoja ja pakettiauto/-autoja		muuta kulkuneuvoja	
☐	henkilöauto/-autoja	☐	pakettiauto/-autoja	☐	
Elinkeinotoiminnan ajot		euroa		snt	
	km	Kulut yhteensä (varsinaiset kulut + poisto tai leasing-vuokra)		Käyttöedot perustuvat ajopäiväkirjaan	
Yksityisajot		euroa		snt	
	km	Kulut keskimäärin / km (kulut yhteensä jaettuna kokonaiskilometrimäärällä)		muuhun selvitykseen.	
Kokonaiskilometrimäärä		euroa		snt	
	km	Yksityisajojen osuus kuluista (yksityisajojen kilometrit kerrottuna keskimääräisillä kilometrikuluilla)		Yksityisajojen kulut on vähennetty kirjanpidossa (tulotus sivulla 1).	
				Yksityisajojen kuluja ei ole vähennetty kirjanpidossa.	

7 Rahan nostot ja sijoitukset kirjanpidon mukaan
Täytä tämä osa vain, jos pidät kahdenkertaista kirjanpitoa.

Rahan nostot kalenterivuonna	euroa	snt	Sijoitukset rahana kalenterivuonna	euroa	snt

8 Selvitys yksityisvaroihin kuuluvan asunnon käyttämisestä elinkeinotoiminnassa

Asunnon pinta-ala	Oman elinkeinotoiminnan käytössä oleva pinta-ala	Asunnon vuokra, vastike tai kättesotun käyttökulut	Oman elinkeinotoiminnan osuus edellä mainituista kuluista
	m ²	euroa	euroa
		snt	snt

9 Selvitys lisääntyneistä eläntökustannuksista, jotka ovat aiheutuneet tilapäisestä työmatkasta (EVL 55.1 § 1 kohta)
Siirrä lisävähennyksen yhteismäärä sivulle 2 kohtaan 2.3 Elinkeinotoiminnan kulut, Lisävähennykset.

1 Matkan laatu	2 Matka-päivien määrä	3 Enimmäismäärä/ matkapäivä ¹⁾	4 Enimmäismäärä yhteensä	5 Kirjanpidossa vähennetty	6 Lisävähennys ²⁾
		euroa	euroa	euroa	euroa
		snt	snt	snt	snt
Kotimaan matka yli 10 h					
Kotimaan matka yli 6 h					
Ulkomaan-matka					
Yhteensä					

10 Selvitys yksityisvaroihin kuuluvan auton käytöstä elinkeinotoiminnassa (EVL 55.1 § 2 kohta)
Siirrä lisävähennyksen yhteismäärä sivulle 2 kohtaan 2.3 Elinkeinotoiminnan kulut, Lisävähennykset.

1 Auton käyttöedot perustuvat	2 Kokonaiskilometrimäärä	3 Elinkeinotoiminnan ajot	
☐ ajopäiväkirjaan ☐ muuhun selvitykseen.			
	km	km	
4 Enimmäismäärä / km ¹⁾	5 Enimmäismäärä yhteensä	6 Kirjanpidossa vähennetty	7 Lisävähennys ²⁾
euroa	euroa	euroa	euroa
snt	snt	snt	snt

11 Laskelma vähennyskelvottomista korkokuluista (Korkokulut eivät ole vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnan tuloliikkeen tulosta silloin, kun oma pääoma on yksityisottojen vuoksi negatiivinen) (EVL 18.2 §)
Täytä tämä osa vain, jos pidät kahdenkertaista kirjanpitoa.

Taseen mukainen negatiivinen oma pääoma (ilman etumerkkiä)		euroa	snt
Lisää omaan pääomaan sisältyvät arvonorotukset	+		
Vähennä tilikauden tappio	-		
Vähennä aikaisempien tilikausien tappiot, joiden kattamiseen ei ole kertynyt voittovaroja	-		
Oikaistu negatiivinen oma pääoma ¹⁾	=		
Korot, jotka eivät ole vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnan tuloliikkeen tulosta			
Oikaistu negatiivinen oma pääoma			
Penssikko + 1 %			
	X		

¹⁾ Vlt:n päättö verovapaisella matkakustannusten korvauksella.

²⁾ Lisävähennyksen määrä on enimmäismäärä vähennettynä kirjanpidossa vähennetyllä määrällä.

³⁾ Siirrä määrä sivulle 4 kohtaan 12.2. Varallisuuskatkelma, Elinkeinotoiminnan vetä. Oikaistu negatiivinen oma pääoma, ei kuitenkaan enempää kuin elinkeinotoiminnan velkojen yhteismäärä on.

Y-tunnus tai henkilötunnus	Verovuosi

12 Varallisuuslaskelma

12.1 Elinkeinotoiminnan varat

	euroa	sent
Käyttöomaisuus		
Kiinteistöt, rakennukset ja rakennelmat (täyt. lomake 18B)		
Koneet ja kalusto		
Käyttöomaisuusarvopaperit (täyt. lomake 8B)		
Muu käyttöomaisuus		
Vaihto-omaisuus		
Tavarat		
Muu vaihto-omaisuus		
Rahoitusomaisuus		
Myyntisaamiset		
Rahat (käteisvarat, ei pankkitalletuksia)		
Rahoitusomaisuusarvopaperit (täyt. lomake 8B)		
Muu rahoitusomaisuus (ei pankkitalletuksia)		
ELINKEINOTOIMINNAN VARAT YHTEENSÄ		

12.2 Elinkeinotoiminnan velat

Lyhytaikaiset velat		
Pitkäaikaiset velat		
Vähennä velkojen määrästä oikaistu negatiivinen oma pääoma		
Oikaistu negatiivinen oma pääoma		
ELINKEINOTOIMINNAN VELAT YHTEENSÄ		

12.3 Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus

ELINKEINOTOIMINNAN POSITIIVINEN NETTOVARALLISUUS (varojen ja velkojen erotus, kun positiivinen)		
ELINKEINOTOIMINNAN NEGATIIVINEN NETTOVARALLISUUS (varojen ja velkojen erotus, kun negatiivinen)		

13 Oman pääoman erittely

Jos luku on negatiivinen, merkitse miinusmerkki (-). Täytä tämä osa vain, jos pidät kahtenkerstaista kirjanpitoa.

Oma pääoma tilikauden alussa		
Yksityisnostot ja -sijoitukset		
Tilikauden voitto tai tappio (kirjanpito)		
Oma pääoma tilikauden lopussa		

14 Toimintavaraus (Jos olet tehnyt toimintavaruksen lisäksi myös muita varauksia, eritele kaikki varaukset lomakkeella 62.)

Verovuoden toimintavaraus		
---------------------------	--	--

30494

15 Maksetut palkat

Ennakonpidätyksen alaiset palkat, jotka on maksettu verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana		
---	--	--

16 Käyttöomaisuusarvopapereiden ja -kiinteistöjen luovutusvoitot

Elinkeinotoiminnan käytössä olleiden arvopapereiden ja kiinteistöjen luovutusvoitot yhteensä (siltä osin kuin niistä ei ole muodostettu jälleenhankintavarausta)		
--	--	--

17 Vaatimus jaettavasta yritystulosta (Jos vaatimusta ei esitetä, pääomatulon enimmäismäärä on 20 % nettovarallisuudesta.)

☐ Vaadin, että pääomatulon enimmäismäärä on 10 % nettovarallisuudesta.	☐ Vaadin, että jaettava yritystulo on kokonaan ansiotuloa.
---	---

Yrittäjäpuolisoiden vaatimus on yhteinen.

Päiväys	Allekirjoitus	Puhelinnumero

VEROH 3069 (2018) (6/10/14)

Tiedot luetaan optisesti lomakkeen täyttökentistä. Muualle lomakkeeseen kirjoittamaasi tietoa ei käsitellä. Käytä vain vero.fi:stä tulostettuja lomakkeita, älä niiden kopioita. Kopiointi voi heikentää lomakkeen laatua niin, ettei lomakkeen optinen luku onnistu.

Lähde: Verohallinto 2018c. Lomake 5. Luettavissa: https://www.vero.fi/contentassets/b6bda4ca4512441c869470c965eaae3b/3049v18_5_w.pdf. Luettu: 4.11.2018.

Liite 8. Lomake 62. Varaukset, arvonmuutokset ja käyttöomaisuuden poistot.

ILMOITA VERKOSSA
vero.fi/omavero

62 VARAUKSET, ARVON- MUUTOKSET JA KULUVAN KÄYTTÖOMAISUUDEN POISTOT 2018

Ilmoita tällä lomakkeella varaukset, arvonmuutokset ja kuluvan käyttöomaisuuden poistot.

Verovelvollisen nimi	Y-tunnus
	Tilikausi (ppkkvvvv–ppkkvvvv)
	–

Erittely poistoista Selvitä verotuksessa vähentämättä jätetyt poistot (ns. hyllypoisto) aina lomakkeella 12A. Hyllypoistoa ei ilmoiteta poistoeroa koskeissa kohdissa 10 ja 11.

A Irtain käyttöomaisuus (EVL 30 ja 31 §)			B Rakennukset, esim. myymälät, tehtaat (EVL 34.2 § 1 kohta)		
	euroa	snt		euroa	snt
1 Verotuksessa jäljellä oleva menojäätös verovuoden alussa			1 Poistamaton hankintameno verovuoden alussa		
2 Lisäykset			2 Lisäykset		
Vähennykset			Vähennykset		
3 Luovutushinnat ja vakuutuskorvaukset			3 Luovutettujen hyödykkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno (EVL 41 §)		
4 Katettu jälleenhankintavarauksella			4 Katettu jälleenhankintavarauksella		
5 Säännönmukainen poisto (EVL)			5 Säännönmukainen poisto (7 %)		
6 Lisäpoisto (EVL 32 §)			6 Lisäpoisto (EVL 40 §)		
7 Verotuksessa jäljellä oleva menojäätös verovuoden lopussa			7 Poistamaton hankintameno verovuoden lopussa		
8 Kirjanpidossa tulosta rasittava suunnitelman mukainen poisto			8 Kirjanpidossa tulosta rasittava suunnitelman mukainen poisto		
9 Poistoeron lisäys			9 Poistoeron lisäys		
10 Poistoeron vähennys			10 Poistoeron vähennys		
11 Poistoero yhteensä (negatiivisen luvun eteen miinusmerkki)			11 Poistoero yhteensä (negatiivisen luvun eteen miinusmerkki)		
C Rakennukset, esim. toimistot, asunnot (EVL 34.2 § 2 kohta)			D Rakennukset ja rakennelmat, esim. säiliöt (EVL 34.2 § 3–5 kohta)		
	euroa	snt		euroa	snt
1 Poistamaton hankintameno verovuoden alussa			1 Poistamaton hankintameno verovuoden alussa		
2 Lisäykset			2 Lisäykset		
Vähennykset			Vähennykset		
3 Luovutettujen hyödykkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno (EVL 41 §)			3 Luovutettujen hyödykkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno (EVL 41 §)		
4 Katettu jälleenhankintavarauksella			4 Katettu jälleenhankintavarauksella		
5 Säännönmukainen poisto (4 %)			5 Säännönmukainen poisto (EVL)		
6 Lisäpoisto (EVL 40 §)			6 Lisäpoisto (EVL 40 §)		
7 Poistamaton hankintameno verovuoden lopussa			7 Poistamaton hankintameno verovuoden lopussa		
8 Kirjanpidossa tulosta rasittava suunnitelman mukainen poisto			8 Kirjanpidossa tulosta rasittava suunnitelman mukainen poisto		
9 Poistoeron lisäys			9 Poistoeron lisäys		
10 Poistoeron vähennys			10 Poistoeron vähennys		
11 Poistoero yhteensä (negatiivisen luvun eteen miinusmerkki)			11 Poistoero yhteensä (negatiivisen luvun eteen miinusmerkki)		

30501

VEROH/3050 1.2018 (Mu 1/2)

Verovelvollisen nimi	Y-tunnus

E Muut poistot, esim. tietokoneohjelmat, patentit (EVL 27 c §, 33.3 §, 33 a §, 36–39 §)		
	euroa	snt
1 Poistamaton hankintameno verovuoden alussa		
2 Lisäykset		
Vähennykset		
3 Luovutettujen hyödykkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno (EVL 41 §)		
4 Katettu jälleenhankintavarauksella		
5 Säännönmukainen poisto (EVL)		
6 Lisäpoisto (EVL 40 §)		
7 Poistamaton hankintameno verovuoden lopussa		
8 Kirjanpidossa tulosta rasittava suunnitelman mukainen poisto		
9 Poistoeron lisäys		
10 Poistoeron vähennys		
11 Poistoero yhteensä (negatiivisen luvun eteen miinusmerkki)		

F Pitkävaikutteiset menot (EVL 24 ja 25 §)		
	euroa	snt
1 Poistamaton hankintameno verovuoden alussa		
2 Lisäykset		
5 Säännönmukainen poisto (EVL)		
7 Poistamaton hankintameno verovuoden lopussa		
8 Kirjanpidossa tulosta rasittava suunnitelman mukainen poisto		
9 Poistoeron lisäys		
10 Poistoeron vähennys		
11 Poistoero yhteensä (negatiivisen luvun eteen miinusmerkki)		

I Erittely kirjanpidossa tehdyistä varauksista		
	euroa	snt
1 Toimintavaraukset		
2 Jälleenhankintavaraukset		
3 Luottotappiovaraukset		
4 Takuuvaraukset		
5 Asuintalovaraukset		
6 Pakolliset varaukset (KPL 5:14 §)		
7 Muut varaukset		

II Erittely arvonmuutoksista		
	euroa	snt
1 Tulosvaikutteiset arvonlisäykset		
2 Arvonlisäysten veronalainen osuus		
3 Tulosvaikutteiset arvonalentumiset		
4 Arvonalentumisten vähennyskelpoinen osuus		

Tiedot luetaan optisesti lomakkeen täyttökentistä. Muualle lomakkeeseen kirjoittamaasi tietoa ei käsitellä. Käytä vain vero.fi:stä tulostettuja lomakkeita, älä niiden kopioita. Kopiointi voi heikentää lomakkeen laatua niin, ettei lomakkeen optinen luku onnistu.

Lähde: Verohallinto 2018d. Lomake 62. Luettavissa:
https://www.vero.fi/contentassets/561a0a114866474197784f79d233d020/3050_v18_62_w_tal.pdf. Luettu: 4.11.2018.

Liite 9. Toiminimi Aromaan Metsätyön vuosikello vuodelle 2019.

Kuukausi	Eräpäivä	Toimenpide
Helmi	12	Kausiveroilmoitus 4/4 (edellisen vuoden loka-marras-joulukuu - OmaVero.fi)
Huhti	2	Elinkeinotoiminnan veroilmoitus (lomake 5) täytyy palauttaa (OmaVero.fi) - Tarkista veroilmoituksen etusivulla olevat verovelvollisen yksilöintitiedot. - Tarvittaessa korjaa tiedot muutos- ja lopettamisilmoituksella Y6 (myös ytj.fi)
		Tarkista ja korjaa esitetyt veroilmoitus (OmaVero.fi) - Elinkeinotoiminnan veroilmoituksen lisäksi saat esitetyn veroilmoituksen henkilökohtaisista tuloistasi. - Tarkista tiedot ja täydennä niitä tarvittaessa.
	25	Tarkista kiinteistöveroilmoitus ja korjaa tarvittaessa (Kiinteistötiedot verkossa -palvelu)
	30	Tilinpäätös on laadittava ja allekirjoitettava 4 kk kuluessa tk:n päättymisestä
Touko	12	Kausiveroilmoitus 1/4 (kuluvan vuoden tammi-helmi-maaliskuu - OmaVero.fi)
Kesä	20	Maksa yrittäjän eläkevakuutus YEL
Elo	12	Kausiveroilmoitus 2/4 (kuluvan vuoden huhti-touko-kesäkuu - OmaVero.fi)
Marras	12	Kausiveroilmoitus 3/4 (kuluvan vuoden heinä-elo-syyskuu - OmaVero.fi)
Joulu	20	Maksa yrittäjän eläkevakuutus YEL

Lähde: Verohallinto 2018b. Veroilmoitus - liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Luettavissa: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/veroilmoitus_ja_verotuspaato/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/. Luettu: 3.11.2018.